

TILASTOSELVITYS
MAAHANMUUTOSTA ITÄ-SUOMESSA
Pohjois-Savo, Etelä-Savo ja Pohjois-Karjala

Tilastaselvitys

Annika Kuusela

Pohjois-Savon Elinkeino-,

liikenne- ja ympäristökeskus

28.8.2014

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	2
2	ITÄ-SUOMEN VÄESTÖKEHITYS.....	3
2.1	Väestöllinen huoltosuhde.....	3
2.2	Väestökehitys Itä-Suomessa.....	4
2.3	Itä-Suomen väestön ikäjakauma.....	5
3	ITÄ-SUOMEN ULKOMAALAISVÄESTÖN MÄÄRÄ JA RAKENNE.....	8
3.1	Maahanmuuttajien ja ulkomaalaisväestön määrä.....	8
3.2	Maahanmuuttajien kansalaisuus ja kieli.....	16
3.3	Maahanmuuttajien ikärakenne.....	19
3.4	Maahanmuuttajien tuloperusteet.....	21
4	ITÄ-SUOMEN ULKOMAALAISVÄESTÖN TYÖLLISYYS.....	22
4.1	Ulkomaalaiset työnhakijat Itä-Suomessa.....	22
4.2	Ulkomaalaiset opiskelijat Itä-Suomessa.....	26
4.2.1	Ulkomaalaiset opiskelijat Itä-Suomen yliopistossa.....	26
4.2.2	Ulkomaalaiset opiskelijat Savonia-ammattikorkeakoulussa.....	28
5	YHTEENVETO	29
	LÄHTEET.....	31
	LIITTEET.....	32

1 JOHDANTO

Itä-Suomen muodostavat Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnat, jotka koostuvat yhteensä 47 kunnasta. Yhteensä Itä-Suomen alueella asui vuonna 2013 noin 560 000 asukasta. Heistä noin 10 000 on ulkomaan kansalaisia, joka on noin 2 % Itä-Suomen väestöstä.

Itä-Suomeen suuntautuva maahanmuutto on ollut trendinomaisessa kasvussa jo 1990-luvun puolivälistä lähtien. Vuosina 2000–2013 Itä-Suomen ulkomaalaisväestön määrä on kaksinkertaistunut noin 5 000 henkilöstä 10 000 henkilöön. Vuosittain ulkomaalaisten määrä on tuona aikavälinä kasvanut Itä-Suomessa keskimäärin 5,7 prosenttia.¹

Vaikka ulkomaalaisten määrä on prosentuaalisesti kasvanut voimakkaasti Itä-Suomessa, on Itä-Suomessa vähän maahanmuuttajia muuhun Suomeen ja erityisesti pääkaupunkiseutuun verrattuna. Itä-Suomen ulkomaalaiset ovat tyypillisesti nuoria, työikäisiä, koulutettuja henkilöitä ja siksi erittäin potentiaalista työvoimaa alueelle. Maahanmuuttajia tarvitaan paikkaamaan kantaväestön vähenemistä ja työvoimavajetta Itä-Suomessa, sillä luonnollinen väestönlisäys ja kuntien välinen muuttoliike eivät riitä ylläpitämään Itä-Suomen väestönkasvua. On tärkeää, että maahanmuuttajat työllistyvät ja sopeutuvat yhteiskuntaan hyvin. Maahanmuuttajat ja heidän jälkeläisensä voivat auttaa turvaamaan osaavan työvoiman saamista Itä-Suomeen tulevaisuudessa. Lisäksi kansainvälisyys lisää Itä-Suomen alueen houkuttelevuutta myös yritysten näkökulmasta.

Tässä tilastaselvityksessä tarkastellaan, keitä Itä-Suomen maahanmuuttajat ovat. Selvityksessä käytetyt tilastotiedot perustuvat Tilastokeskuksen StatFin-tietokannan tietoihin. Tilastaselvityksen tarkoitus on tuottaa taustatietoa Itä-Suomen maahanmuuttajaväestöstä kuntien päätöksentekoon. Tilastaselvityksen rakenne on seuraava: luvussa 2 käsitellään Itä-Suomen väestökehitystä, luku 3 kuvaa ulkomaalaisväestön määrää ja rakennetta, luvussa 4 tarkastellaan ulkomaalaisväestön työllisyyttä ja luvussa 5 tehdään yhteenveto.

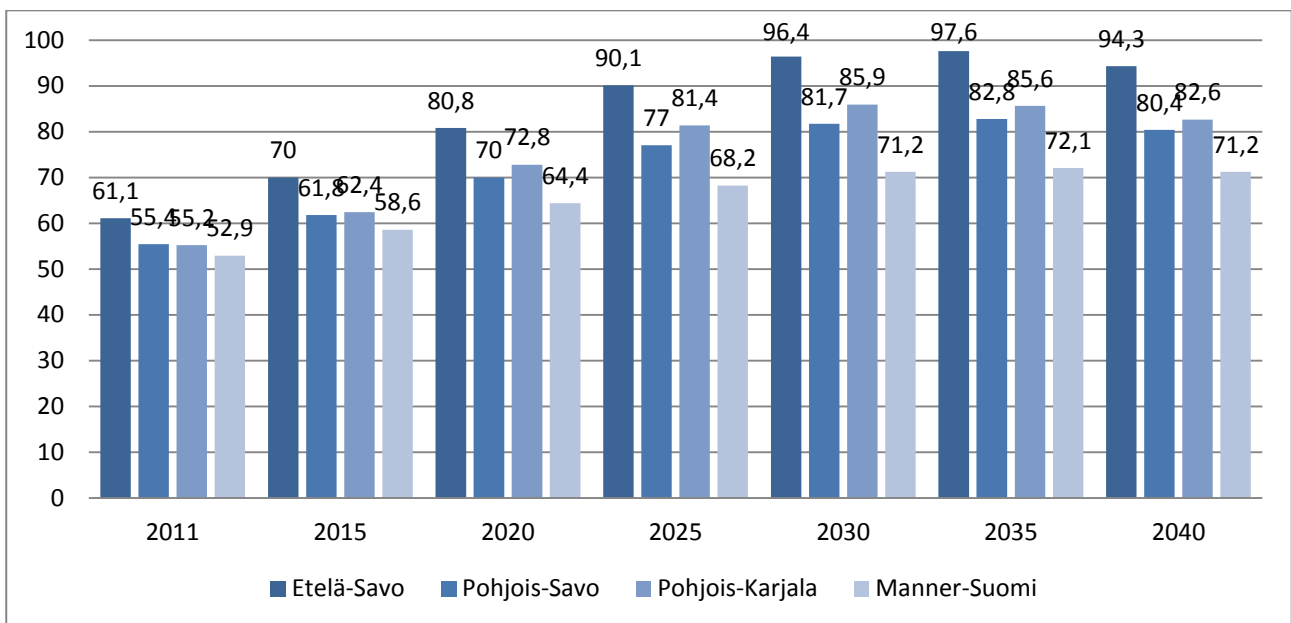
¹ Lähde: Tilastokeskus/Väestö/Väestörakenne

2 ITÄ-SUOMEN VÄESTÖKEHITYS

2.1 Väestöllinen huoltosuhde

Itä-Suomen väestörakenne vanhenee tulevina vuosina suurten ikäluokkien jäädessä eläkkeelle. Väestöllinen huoltosuhde heikkenee nopeasti tulevina vuosikymmeninä kaikissa Itä-Suomen maakunnissa. Huoltosuhteen kehitys Itä-Suomen maakunnissa ja Manner-Suomessa on kuvattuna kuviossa 1.

KUVIO 1 Väestöllisen huoltosuhteen ennuste² Itä-Suomen maakunnissa ja Manner-Suomessa 2011–2040

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Väestöennuste

Huoltosuhde heikkenee vuoteen 2035 saakka, jolloin Itä-Suomessa on yli 80 huollettavaa jokaista sataa 15–64 vuotiasta kohti. Korkeimmaksi huoltosuhde näyttää ennusteiden perusteella kasvavan Etelä-Savossa, jossa väestöllisen huoltosuhteen ennustetaan nousevan yli 90 huollettavaan vuoteen 2025 mennessä. Kehitys näyttää huolestuttavalta

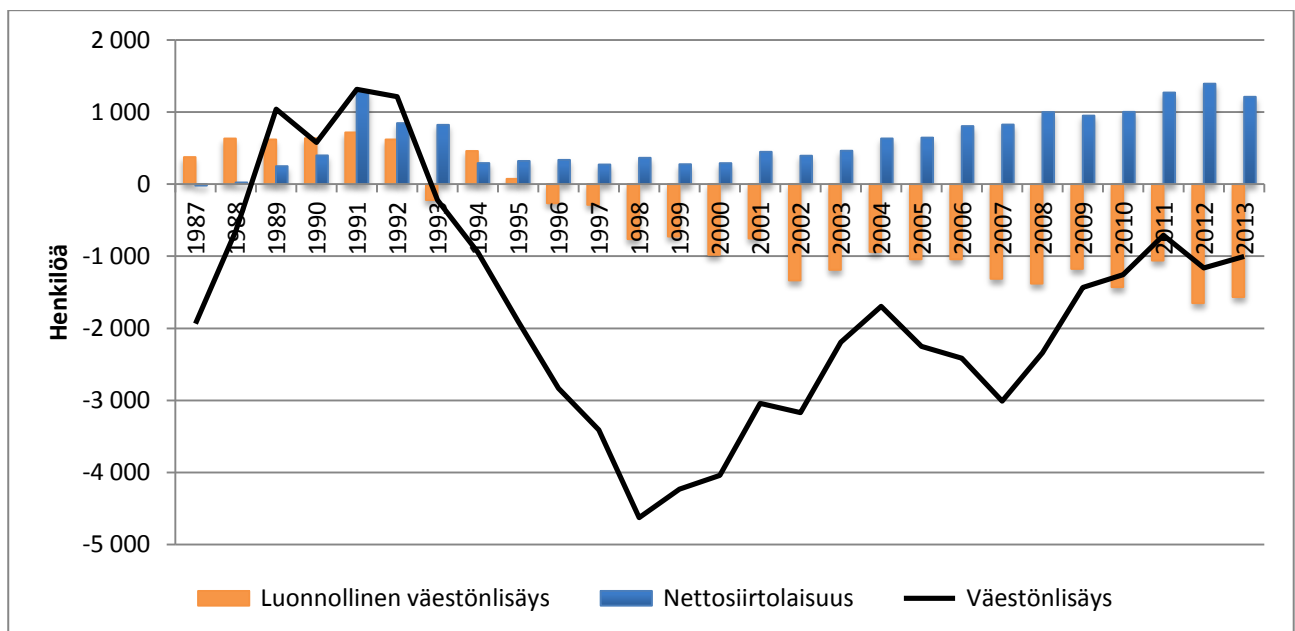
² Väestöennuste kuvaa tulevaa väestönkehitystä. Tilastokeskuksen väestöennusteet ovat ns. demografisia trendilaskelmia, joissa lasketaan mikä olisi alueen tuleva väestö, jos viime vuosien väestönkehitys jatkuisi samanlaisena. Lähde: Tilastokeskus

myös Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnissa, joissa väestöllisen huoltosuhteen ennustetaan ylittävän 80 huollettavan rajan jo seuraavan 10–15 vuoden aikana. Väestörakenteen muutoksen ja huoltosuhteen heikkenemisen vuoksi mm. hyvinvointipalveluiden ylläpitäminen on tulevaisuudessa haasteellisempaa.

2.2 Väestökehitys Itä-Suomessa

Väestökehitys on ollut jo pitkään negatiivinen Itä-Suomessa. Luonnollinen väestönlisäys Itä-Suomessa on kääntynyt negatiiviseksi jo 1990-luvulla ja on ollut negatiivinen vuodesta 1996 alkaen nykypäivään asti. Tulevaisuudessa Itä-Suomen väestö on entistäkin iäkkäämpää ja nykyistä isompi osa siirtyy pois työelämästä. Itä-Suomen väestö vähenee koko ajan, kun ihmisiä kuolee tai muuttaa pois. Nettosiirtolaisuus tasoittaa väestönkehitystä, sillä se kasvattaa Itä-Suomen väestöä.

KUVIO 2 Väestönlisäys³ Itä-Suomessa 1987–2013

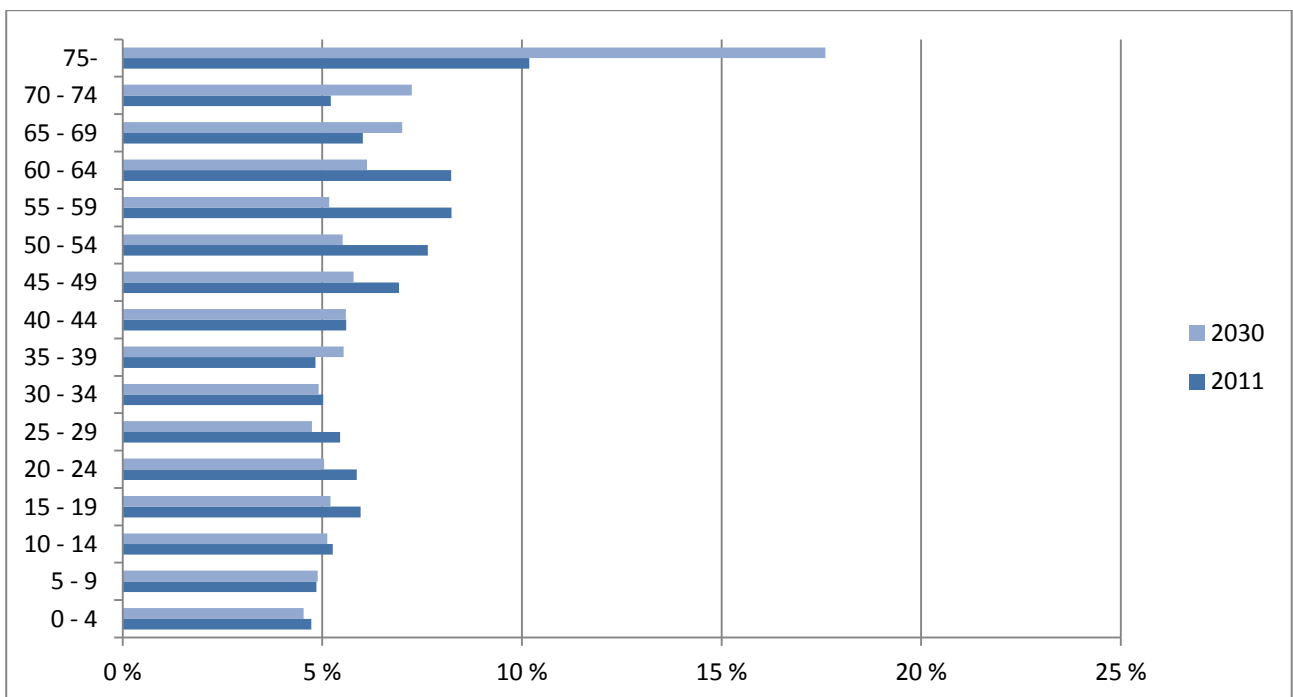
Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Muuttoliike

³ Väestönlisäyksellä tarkoitetaan luonnollisen väestönlisäyksen, kuntien välisen nettomuuton ja nettosiirtolaisuuden summaa. Luonnollinen väestönlisäys on elävänä syntyneiden ja kuolleiden erotus. Nettosiirtolaisuus tarkoittaa maahanmuuton ja maastamuuton erotusta. (Lähde: Tilastokeskus).

2.3 Itä-Suomen väestön ikäjakauma

Vuonna 2030 yhä pienempi osa Itä-Suomen väestöstä on työikäisiä, kun puolestaan iäkkäämpien ikäluokkien osuus väestöstä kasvaa. Seuraavan 20 vuoden aikana Itä-Suomen ikäjakauma muuttuu niin, että yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä kasvaa voimakkaasti. Työikäisten osuuden väestöstä ennustetaan vähenevän 54 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä, kun se nykyisin on 64 prosenttia. Ylivoimaisesti suurin ikäryhmä ovat yli 75-vuotiaat, joiden osuus väestöstä on yli 17 % vuonna 2030. Myös lasten ja nuorten osuus väestöstä pienenee hieman tulevina vuosikymmeninä.

KUVIO 3 Itä-Suomen väestön ikäjakauma 2011 ja 2030 (ennuste)

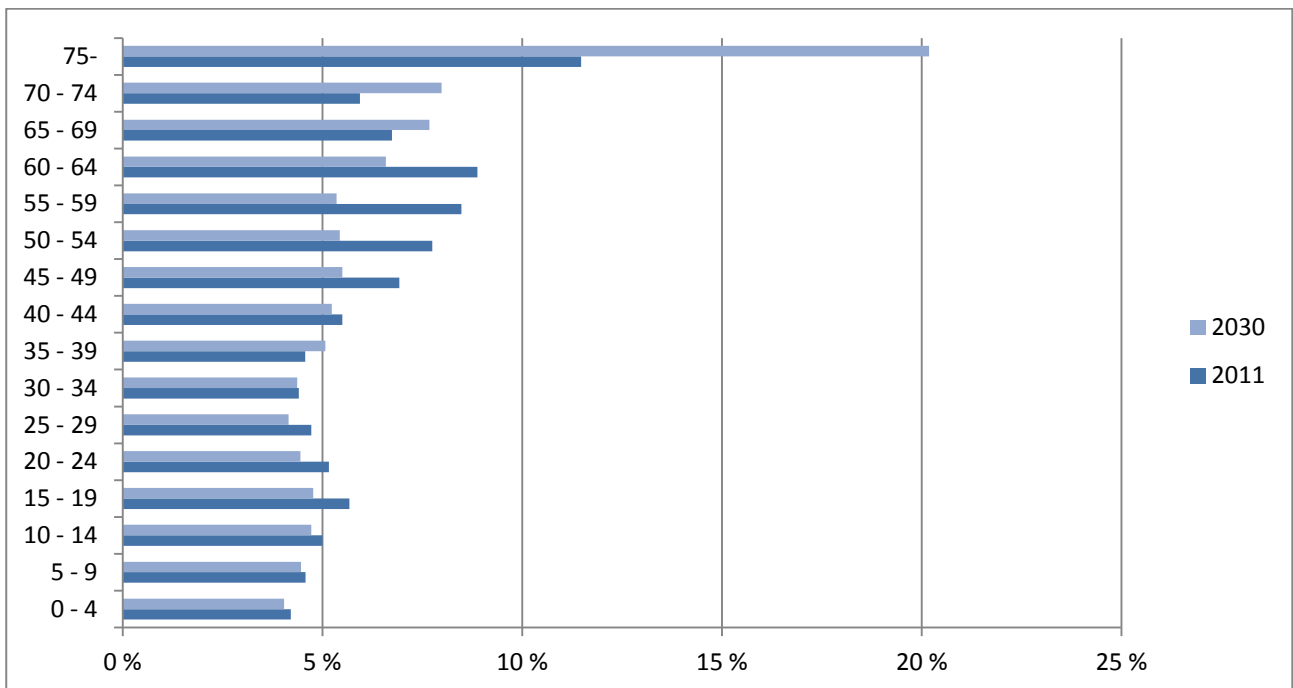

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Väestöennuste

Maakunnittain tarkasteltuna tilanne näyttää pahimmalta Etelä-Savossa, jossa työikäisten osuus laskee 51 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä nykyisestä 62 prosentista. Vastaava osuus laskee Pohjois-Savossa 55 prosenttiin ja Pohjois-Karjalassa 54 prosenttiin, kun se nykyisin on näissä maakunnissa 64 prosenttia. Ikäjakauman muutos näyttää melko samanlaiselta kaikissa maakunnissa: vanhempien ikäluokkien osuus painottuu enemmän

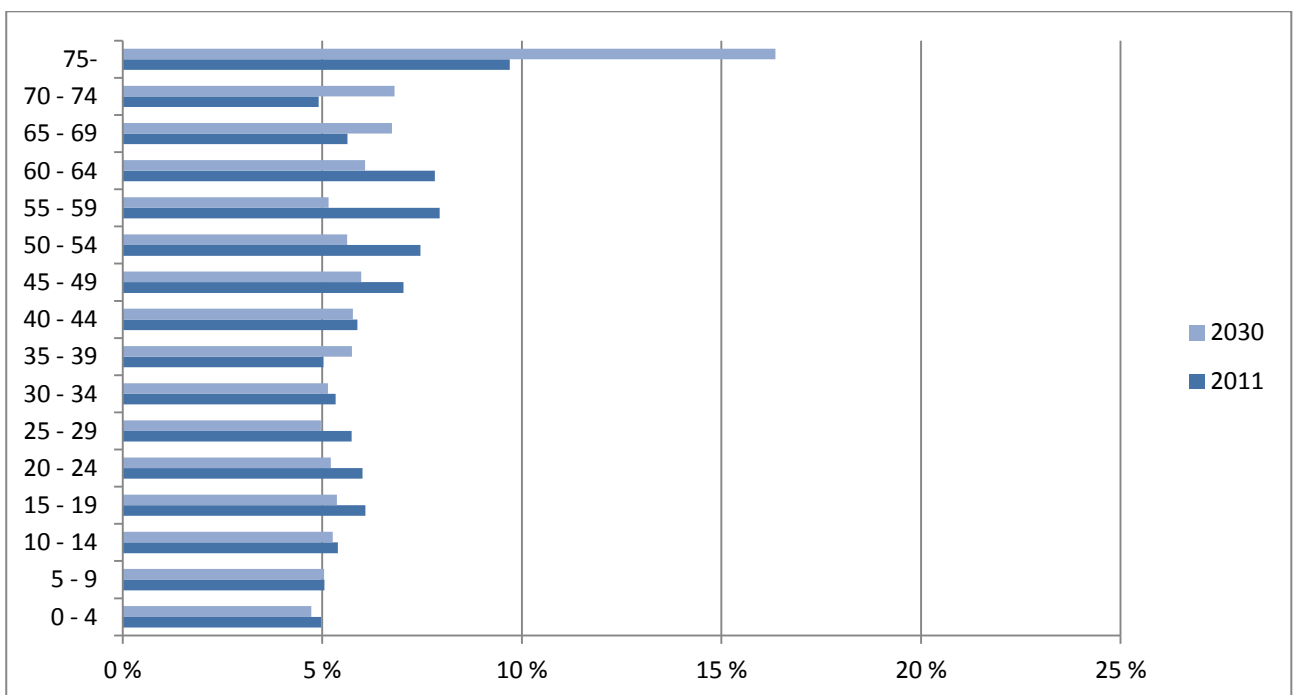
ja erityisesti yli 75-vuotiaiden osuus väestöstä kasvaa. Nuorten ja työikäisten osuudet väestöstä pienenevät (kuviot 4-6).

KUVIO 4 Etelä-Savon väestön ikäjakauma 2011 ja 2030 (ennuste)

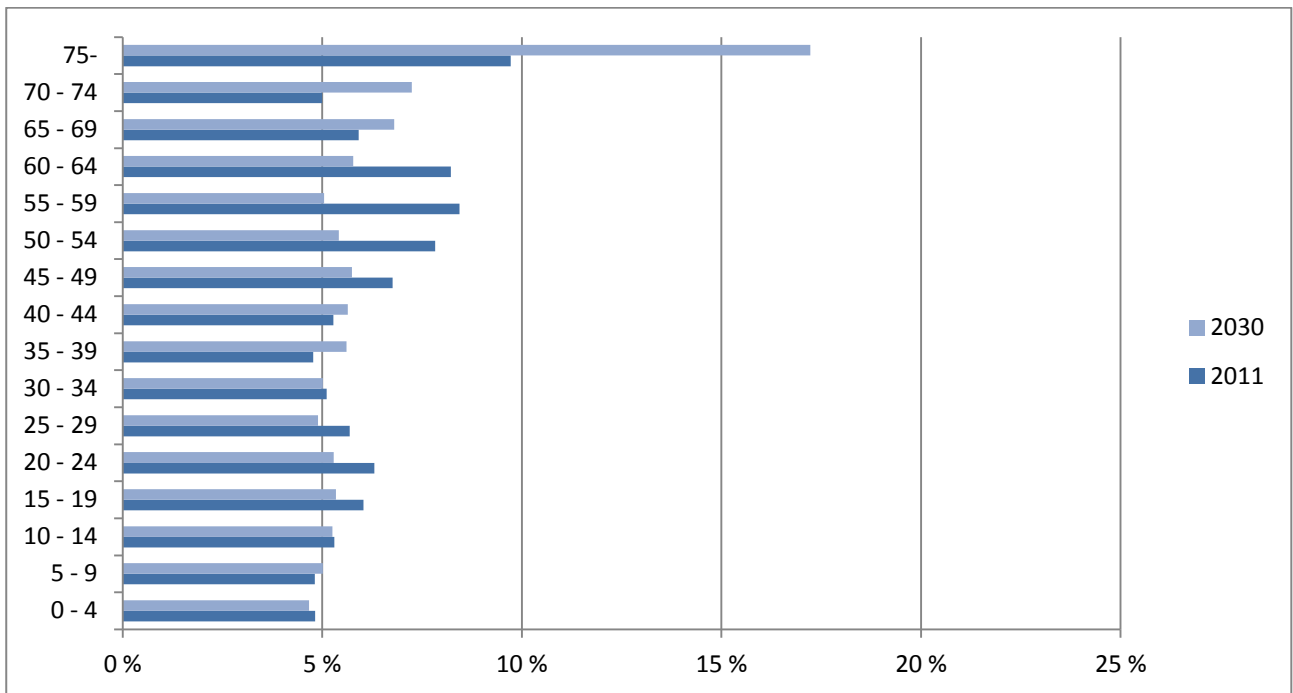
Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Väestöennuste

KUVIO 5 Pohjois-Savon väestön ikäjakauma 2011 ja 2030 (ennuste)

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Väestöennuste

KUVIO 6 Pohjois-Karjalan väestön ikäjakauma 2011 ja 2030 (ennuste)

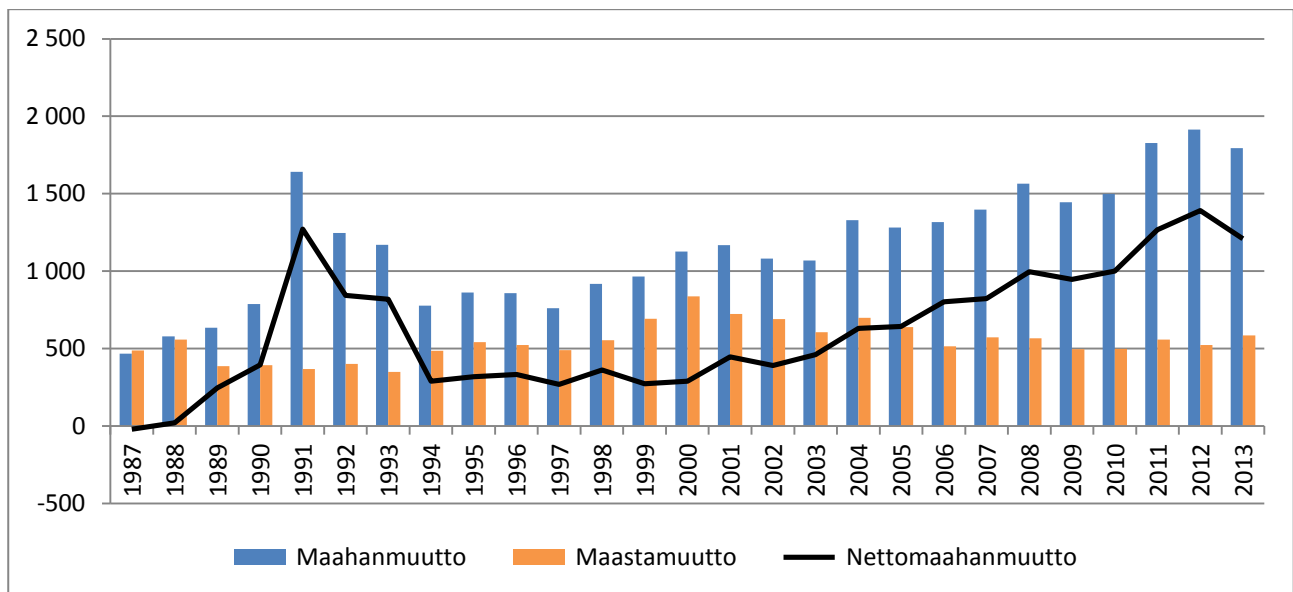
Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Väestöennuste

3 ITÄ-SUOMEN ULKOMAALAISVÄESTÖN MÄÄRÄ JA RAKENNE

3.1 Maahanmuuttajien ja ulkomaalaisväestön määrä

Maahanmuutto on ollut maastamuuttoa suurempaa Itä-Suomessa vuodesta 1988 lähtien, minkä vuoksi nettomaahanmuutto on ollut positiivinen. Vuodesta 1994 alkaen nettomaahanmuutto on kasvanut vuosittain trendinomaisesti Itä-Suomessa.

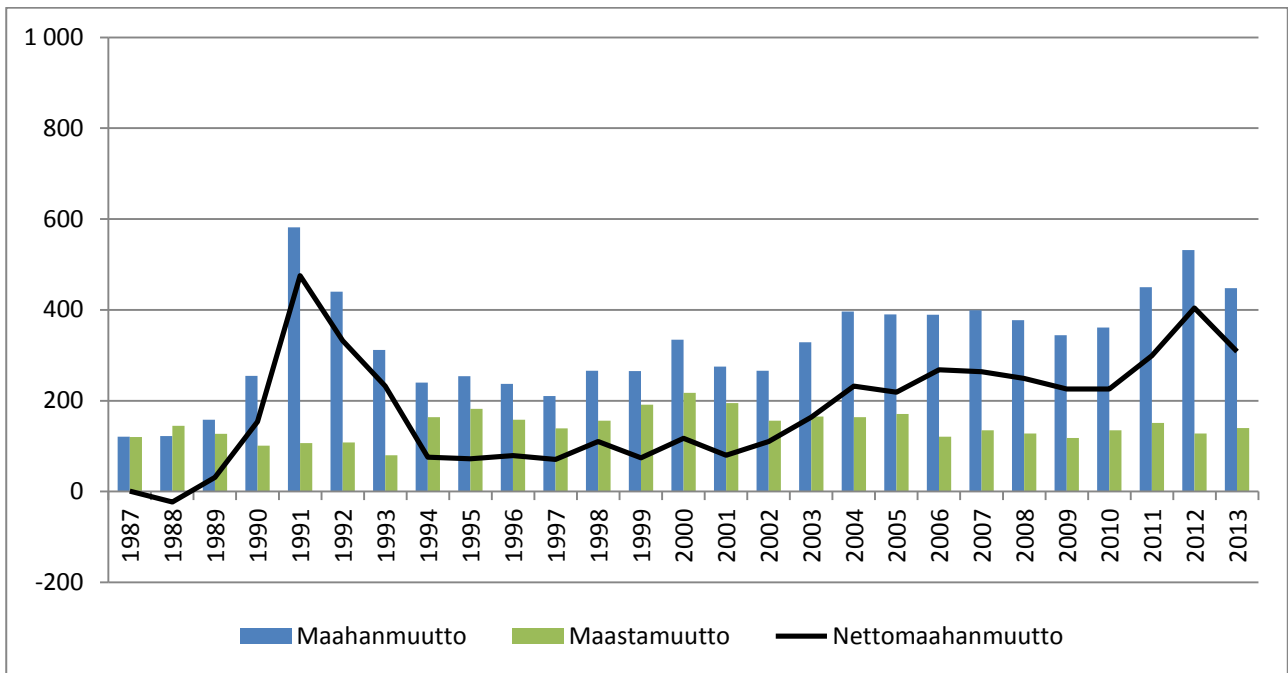
KUVIO 7 Maahanmuutto, maastamuutto ja nettomaahanmuutto Itä-Suomessa 1987–2013

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Muuttoliike

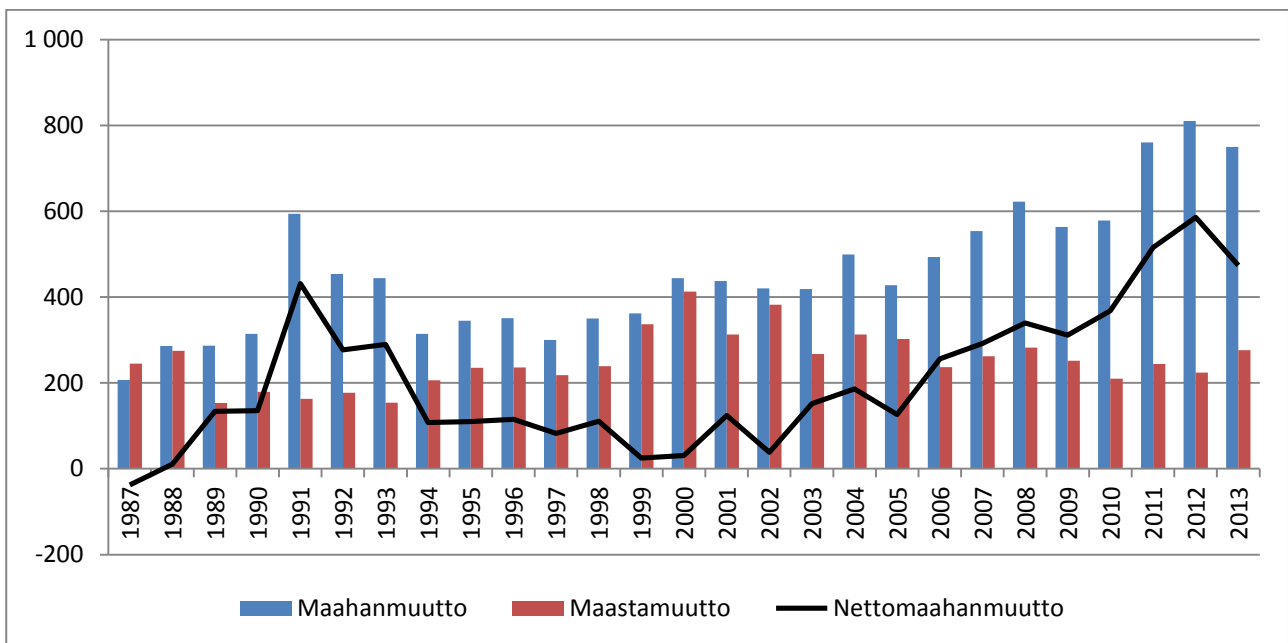
Maahanmuutto on ollut korkeinta 1990-luvun alussa ja 2010-luvulla. Sen sijaan maastamuutto on vähentynyt vuodesta 2000-lähtien. Maahanmuuton, maastamuuton ja nettomaahanmuuton kehitys on ollut vastaavaa myös kaikissa Itä-Suomen maakunnissa (kuviot 8-10).

KUVIO 8 Maahanmuutto, maastamuutto ja nettomaahanmuutto Etelä-Savossa 1987–2013

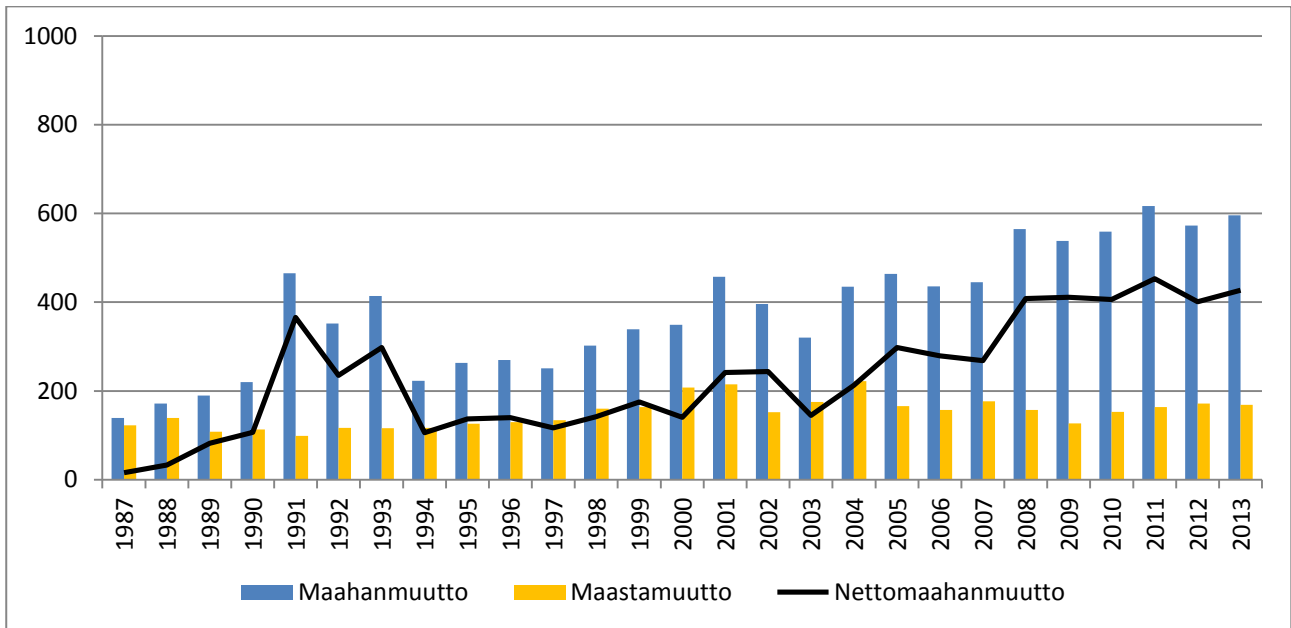
Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Muuttoliike

KUVIO 9 Maahanmuutto, maastamuutto ja nettomaahanmuutto Pohjois-Savossa 1987–2013

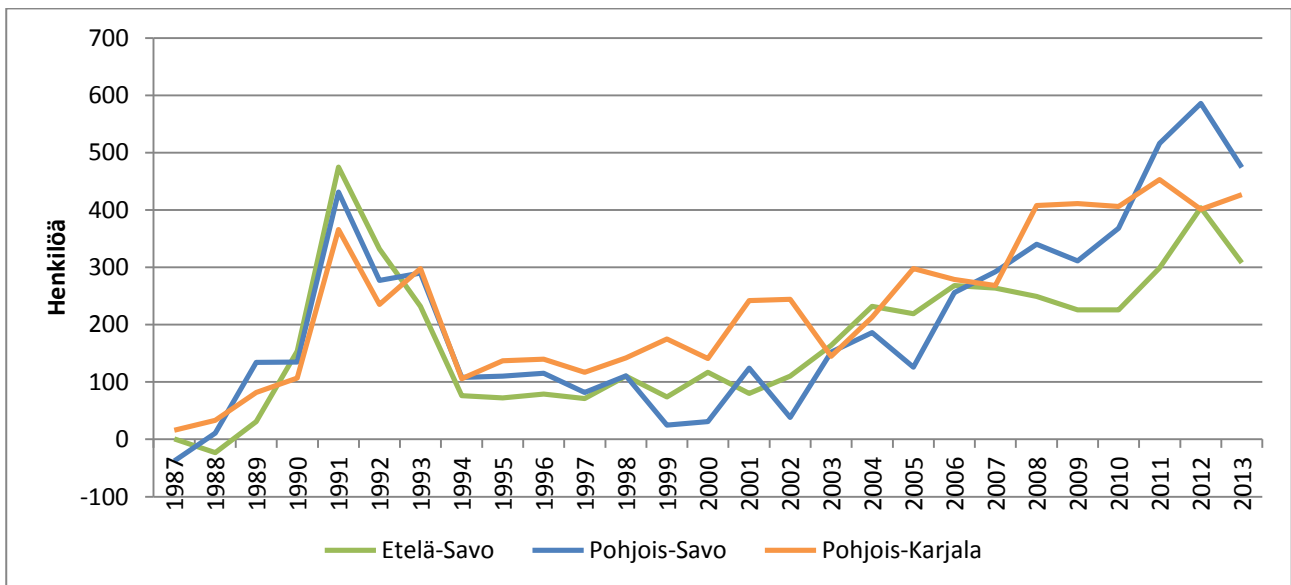
Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Muuttoliike

KUVIO 10 Maahanmuutto, maastamuutto ja nettomaahanmuutto Pohjois-Karjalassa 1987–2013

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Muuttoliike

KUVIO 11 Nettomaahanmuutto maakunnittain Itä-Suomessa 1987–2013

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Muuttoliike

Nettomaahanmuutto on ollut kasvussa kaikissa Itä-Suomen maakunnissa 1990-luvun puolivälistä lähtien. Korkeinta nettomaahanmuutto on ollut viime vuosina Pohjois-Savossa ja vähäisintä Etelä-Savossa. Vuonna 2013 nettomaahanmuuttoa kertyi Pohjois-Savoon 472 henkeä, Pohjois-Karjalaan 427 henkeä ja Etelä-Savoon 308 henkeä.

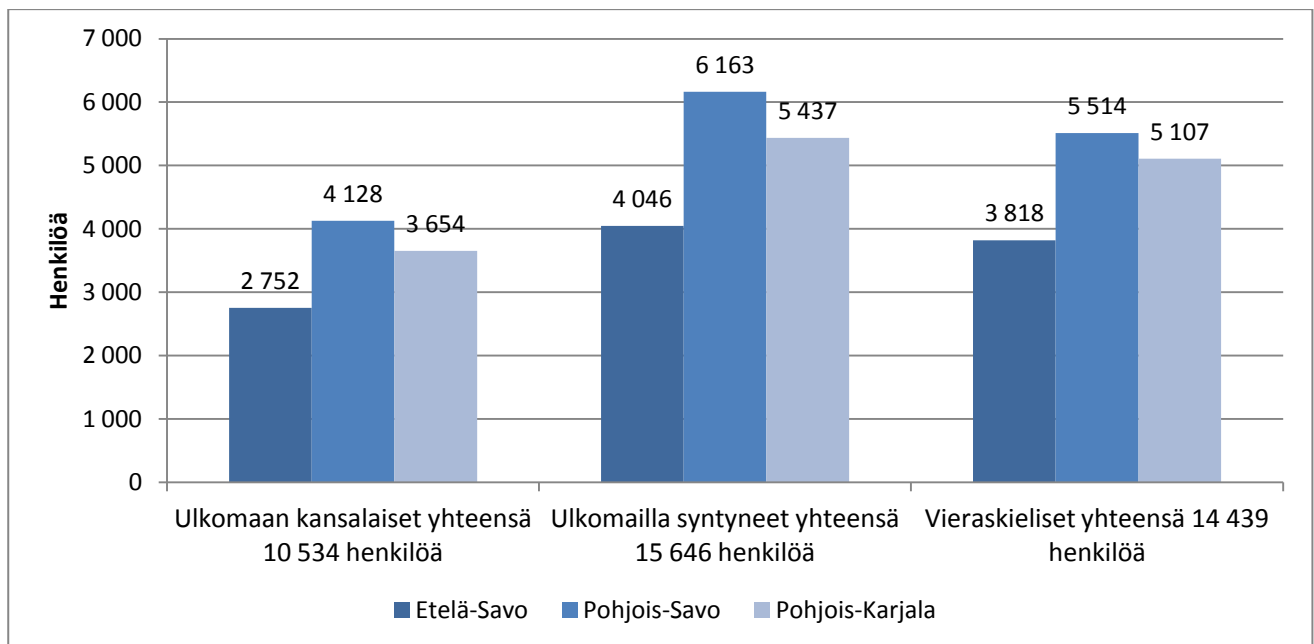
TAULUKKO 1 Maahanmuutto, maastamuutto ja nettomaahanmuutto maakunnittain Itä-Suomessa 2013

		Maahanmuutto	Maastamuutto	Nettomaahanmuutto
2013	Etelä-Savon maakunta	448	140	308
	Pohjois-Savon maakunta	750	276	474
	Pohjois-Karjalan maakunta	596	169	427

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Muuttoliike

Ulkomaan kansalaisia oli Itä-Suomen alueella yhteensä 10 534 henkilöä vuonna 2013, joka on noin 1,9 % väestöstä. Vieraskielisiä⁴ oli reilut 14 000 ja ulkomailla syntyneitä hieman enemmän, noin 15 000 henkilöä. Eniten ulkomaalaisväestöä on Pohjois-Savossa (kuvio 12).

KUVIO 12 Ulkomaalaisväestön määrä maakunnittain Itä-Suomessa 2013

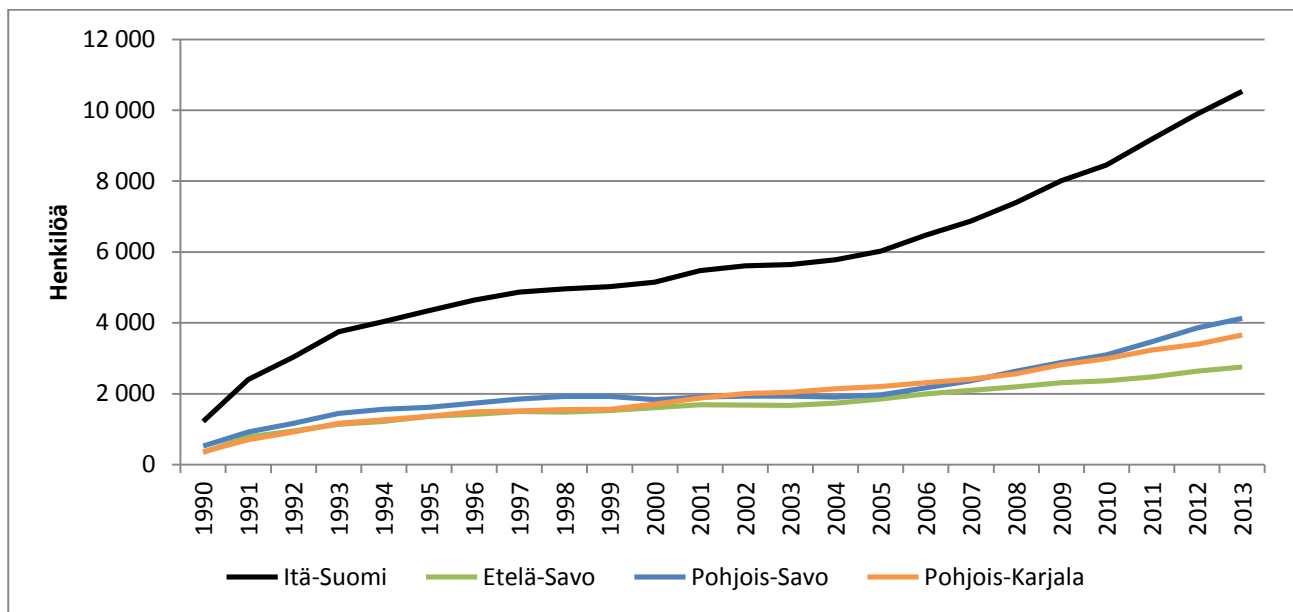

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Väestörakenne

Ulkomaan kansalaisten määrä on kasvanut trendinomaisesti Itä-Suomessa 1990-luvulta lähtien (kuvio 13). Eniten ulkomaan kansalaisia on Pohjois-Savon maakunnassa, jossa ulkomaan kansalaisia asui noin 4 000 henkilöä vuonna 2013. Yhteensä ulkomaan kansalaisia oli Itä-Suomessa reilut 10 000 henkilöä.

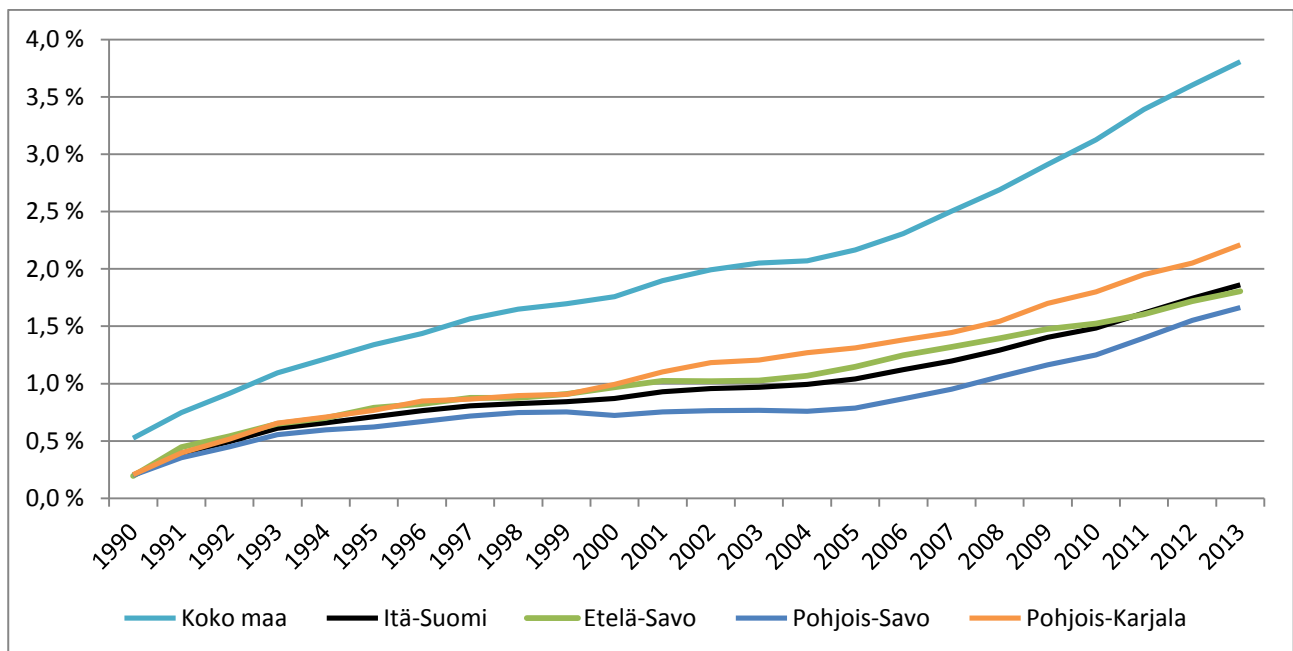
⁴ Vieraskielisillä tarkoitetaan muita kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvia

KUVIO 13 Ulkomaan kansalaisten määrä Itä-Suomen maakunnissa 1990–2013

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Väestörakenne

KUVIO 14 Ulkomaan kansalaisten väestöosuudet (%) Suomessa ja Itä-Suomessa 1990–2013

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Väestörakenne

Väestöosuuksia tarkasteltaessa ulkomaalaisväestöä on Itä-Suomen maakunnissa suhteellisesti vähemmän kuin koko Suomessa keskimäärin. Suhteellisesti eniten ulkomaan kansalaisia on Pohjois-Karjalan maakunnassa, jossa heitä on yli 2 % väestöstä. Muissa Itä-Suomen maakunnissa ulkomaalaisia on hieman alle 2 % väestöstä.

TAULUKKO 2 Itä-Suomen kunnat, joissa eniten ulkomaan kansalaisia 2013

Kunta	Ulkomaan kansalaiset
Kuopio	2 264
Joensuu	1 886
Mikkeli	1 051
Savonlinna	848
Lieksa	518
Varkaus	494
Iisalmi	310
Kitee	278
Pieksämäki	271
Kontiolahti	204
Outokumpu	194
Siilinjärvi	166
Lapinlahti	142
Tohmajärvi	132
Liperi	128
Suonenjoki	121
Juva	117
Leppävirta	106
Mäntyharju	96
Ilomantsi	86

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Väestörakenne

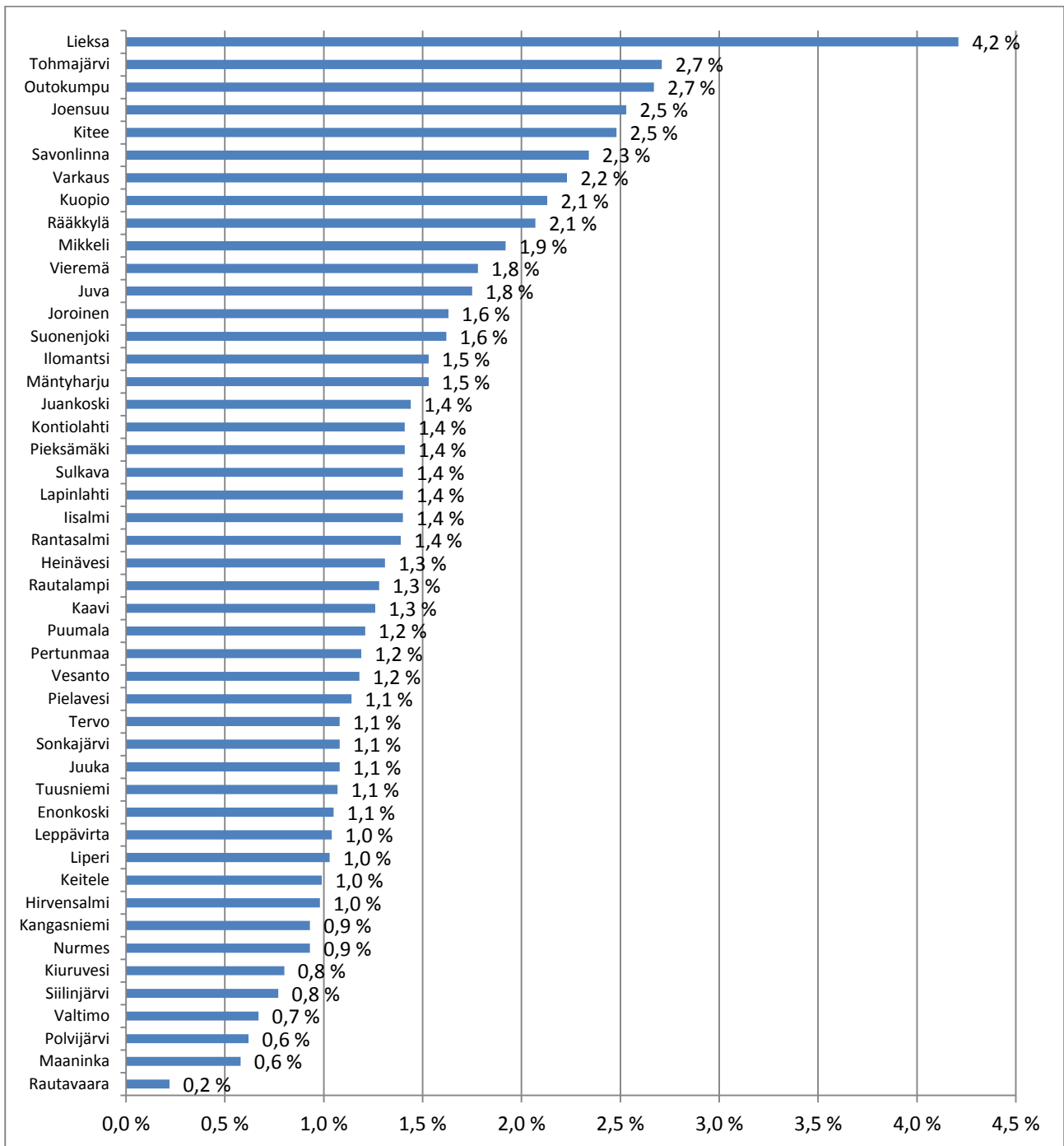
Ulkomaan kansalaisia on määrällisesti eniten Kuopiossa, Joensuussa ja Mikkeliissä, jotka ovat Itä-Suomen suurimpia paikkakuntia. Kuopiossa maahanmuuttajia oli vuonna 2013 reilut 2 000 henkilöä, Joensuussa hieman alle 2 000 ja Mikkeliissä noin 1 000 maahanmuuttajaa. Valtakunnalliseen tasoon verrattaessa maahanmuuttajien väestöosuus on Itä-Suomen kunnissa huomattavasti pienempi kuin valtakunnassa keskimäärin. Poikkeuksena on Lieksa, jossa maahanmuuttajia oli vuonna 2013 4,2 % väestöstä. Suomen isoimpiin kaupunkeihin verrattuna on maahanmuuttajien osuus Kuopiossa, Joensuussa ja Mikkeliissä huomattavasti pienempi kuin esimerkiksi Kotkassa, Vaasassa tai Tampereella. Pääkaupunkiseudun kuntiin verrattuna erot ovat todella suuret (taulukko 3).

TAULUKKO 3 Ulkomaan kansalaiset ja heidän osuutensa väestöstä eräissä Itä-Suomen kunnissa ja Suomen suurimmissa kaupungeissa 2013

	Ulkomaan kansalaiset	Ulkomaan kansalaisten osuus, %
Vantaa	18 041	8,7
Helsinki	52 882	8,6
Espoo	22 398	8,6
Kotka	3 252	5,9
Turku	10 517	5,8
Vaasa	3 800	5,7
Lieksa	518	4,2
Tampere	9 122	4,1
Lappeenranta	2 962	4,1
Lahti	4 092	4,0
KOKO MAA	207 511	3,8
Salo	2 074	3,8
Jyväskylä	3 711	2,8
Tohmajärvi	132	2,7
Outokumpu	194	2,7
Kouvola	2 260	2,6
Joensuu	1 886	2,5
Kitee	278	2,5
Oulu	4 665	2,4
Savonlinna	848	2,3
Varkaus	494	2,2
Kuopio	2 264	2,1
Mikkeli	1 051	1,9
Juva	117	1,8
Suonenjoki	121	1,6
Mäntyharju	96	1,5
Ilomantsi	86	1,5
Pieksämäki	271	1,4
Kontiolahti	204	1,4
Iisalmi	310	1,4
Lapinlahti	142	1,4
Leppävirta	106	1,0
Liperi	128	1,0
Siilinjärvi	166	0,8

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Väestörakenne

KUVIO 15 Ulkomaan kansalaisten osuus Itä-Suomen kunnissa 2013

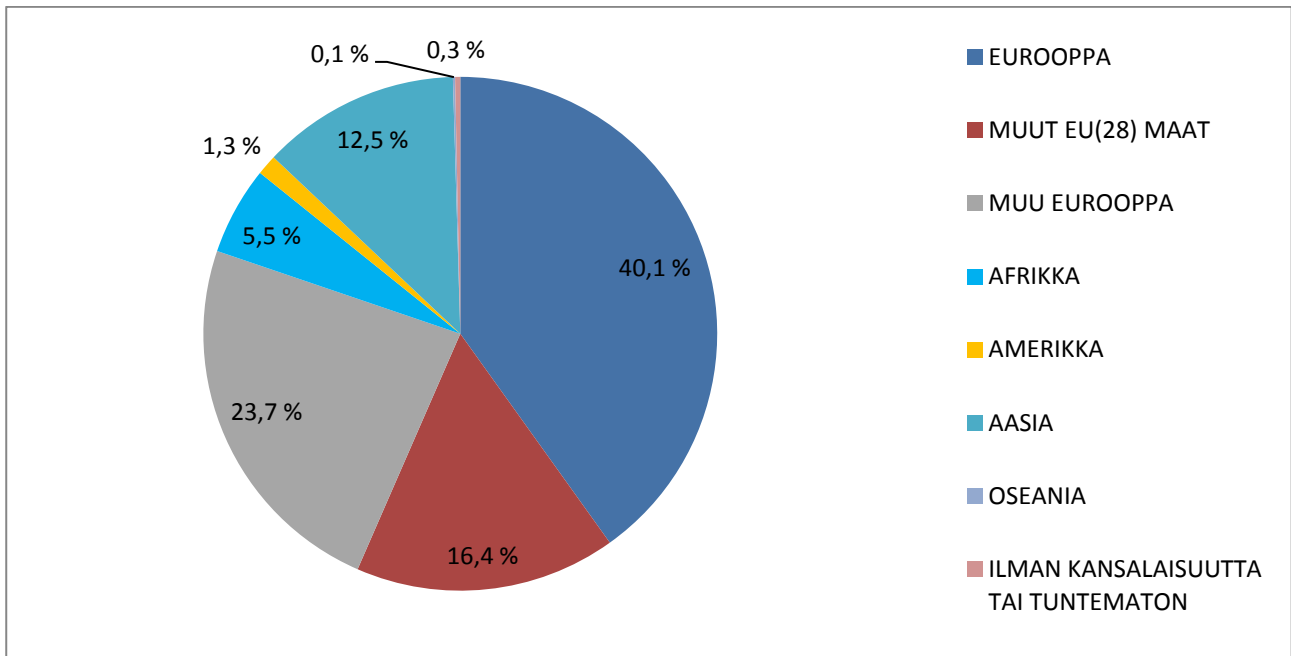

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Väestörakenne

Ulkomaan kansalaisten osuus kunnan väkiluvusta on Itä-Suomen kunnista korkein Lieksassa, jossa ulkomaan kansalaisia on 4,2 % väestöstä. Seuraavaksi suurimmat ulkomaan kansalaisen osuudet ovat Tohmajärvellä, Outokummussa, Joensuussa ja Kiteellä, joissa ulkomaan kansalaisia on vähintään 2,5 % väestöstä. Suhteellisesti vähiten ulkomaan kansalaisia on Rautavaaralla, jossa ulkomaataustaisia on vain 0,2 % väestöstä.

3.2 Maahanmuuttajien kansalaisuus ja kieli

KUVIO 16 Maahanmuuttajien kansalaisuudet (%) maanosittain Itä-Suomessa 2013

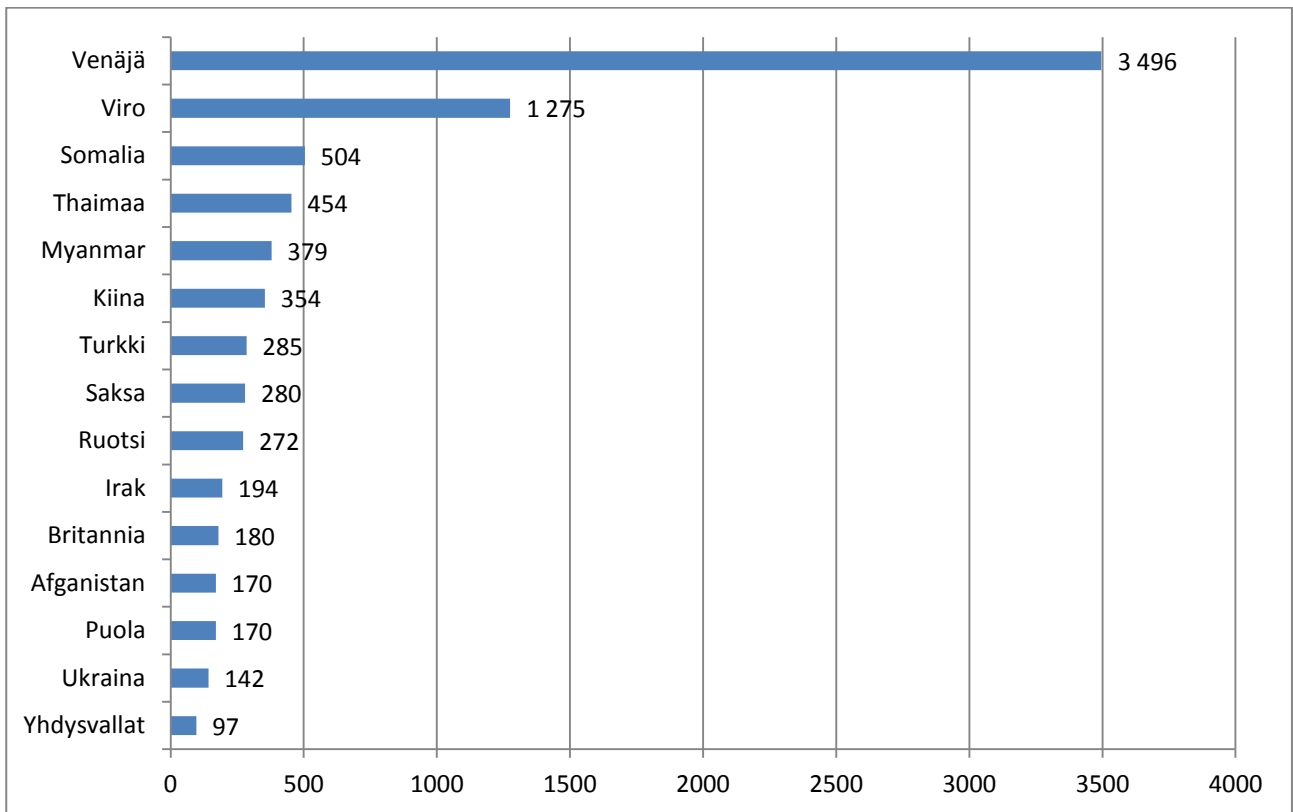

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Väestörakenne

Suurin osa Itä-Suomen maahanmuuttajista (noin 80 %) tulee Euroopasta. Jonkin verran maahanmuuttajia tulee myös Afrikasta ja Aasiasta. Yhteensä Itä-Suomen alueella asuu noin 130 eri maan kansalaisia⁵.

⁵ Lähde: Tilastokeskus/Väestö/Väestörakenne

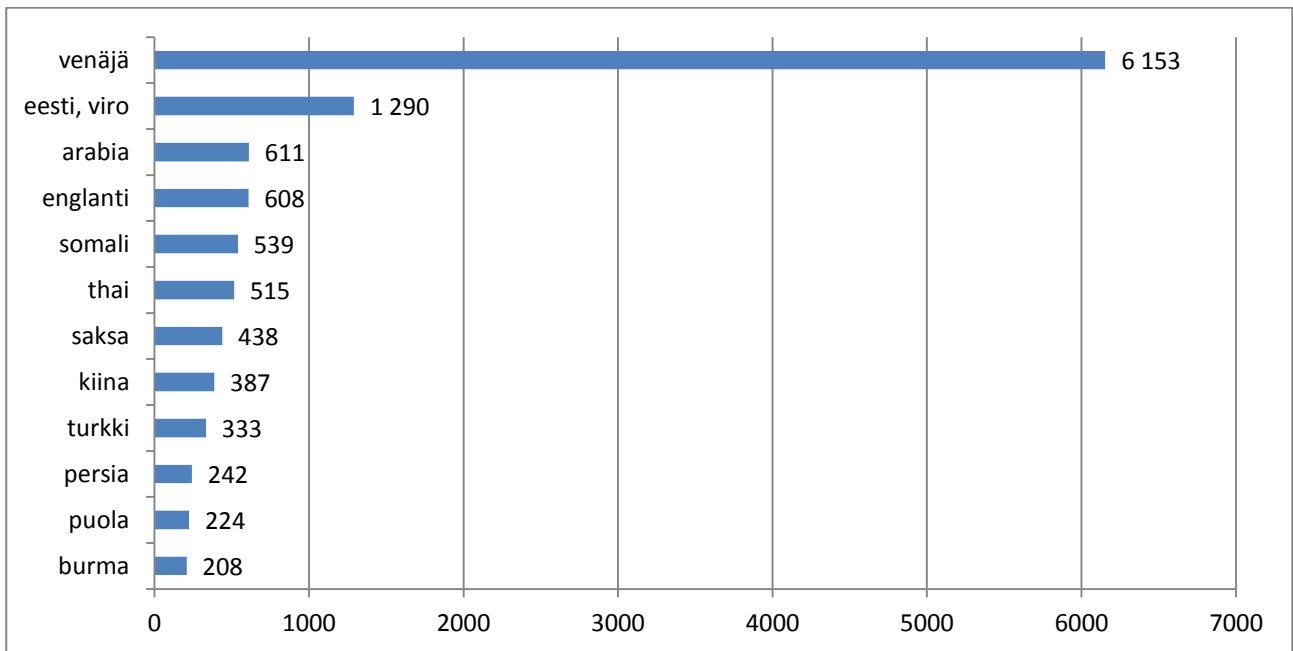
KUVIO 17 Suurimmat ulkomaan kansalaisuudet Itä-Suomessa 2013

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Väestörakenne

Itä-Suomessa asuu huomattavasti eniten Venäjältä tulleita maahanmuuttajia. Toiseksi eniten maahanmuuttajia tulee Viirosta. Seuraavaksi suurimmat kansalaisuudet ovat Somalia, Thaimaa ja Myanmar.

KUVIO 18 Suurimpien vieraskielisten lukumäärät Itä-Suomessa 2013

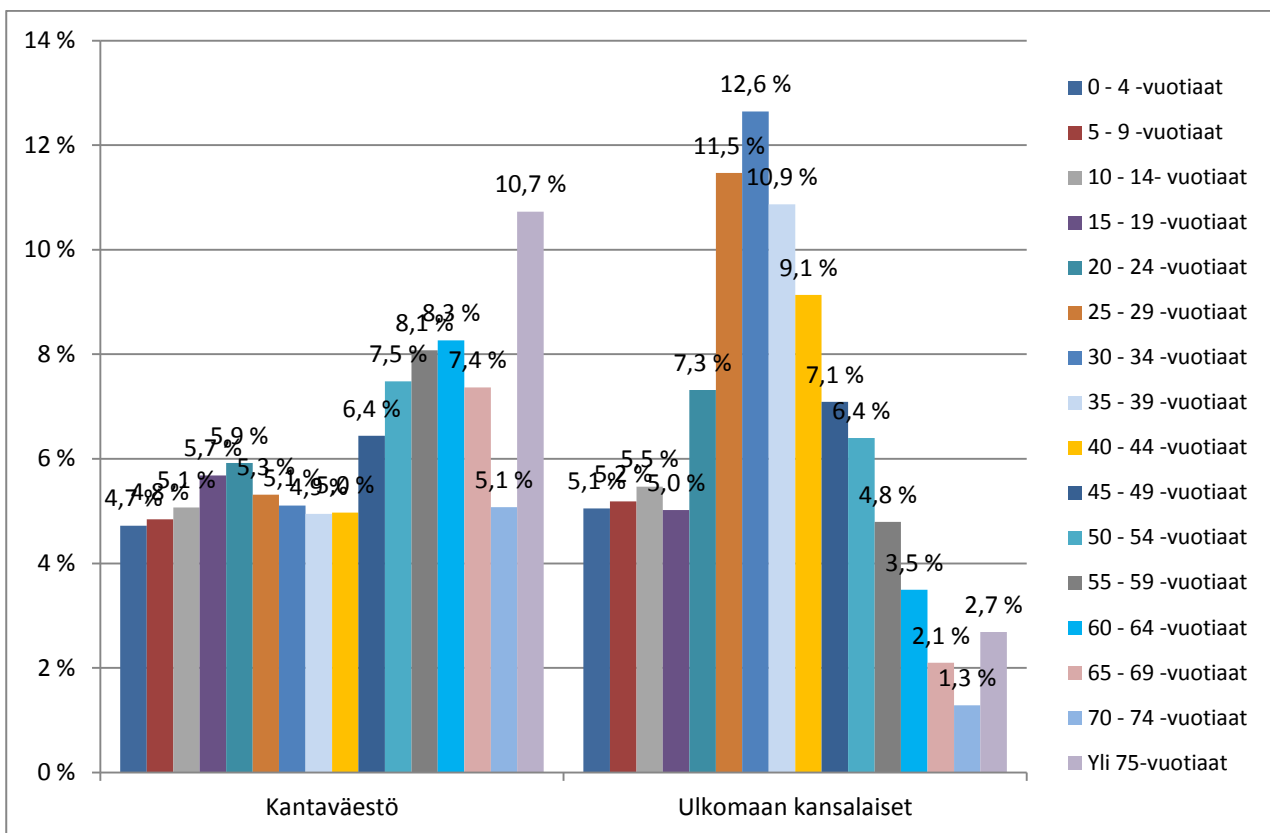
Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestö/Väestörakenne

Itä-Suomen maahanmuuttajista suurin osa puhuu äidinkielenään venäjää tai viroa. Myös arabian tai englanninkielisiä maahanmuuttajia on Itä-Suomessa melko paljon.

3.3 Maahanmuuttajien ikärakenne

Ulkomaalaisväestön ikärakenne on nuorempi kuin kantaväestön ja siksi työmarkkinoita ajatellen edullisempi. Myös nuoria on ulkomaalaisväestössä suhteellisesti enemmän kuin kantaväestössä, joten ulkomaalaistaustaista työvoimaa on tarjolla myös tulevaisuudessa. Itä-Suomessa työkäisiä⁶ ulkomaan kansalaisista on 78 %, kun vastaava osuus kantaväestöstä on 62 %.

KUVIO 19 Ulkomaalaisväestön ja kantaväestön ikärakenne Itä-Suomessa 2013

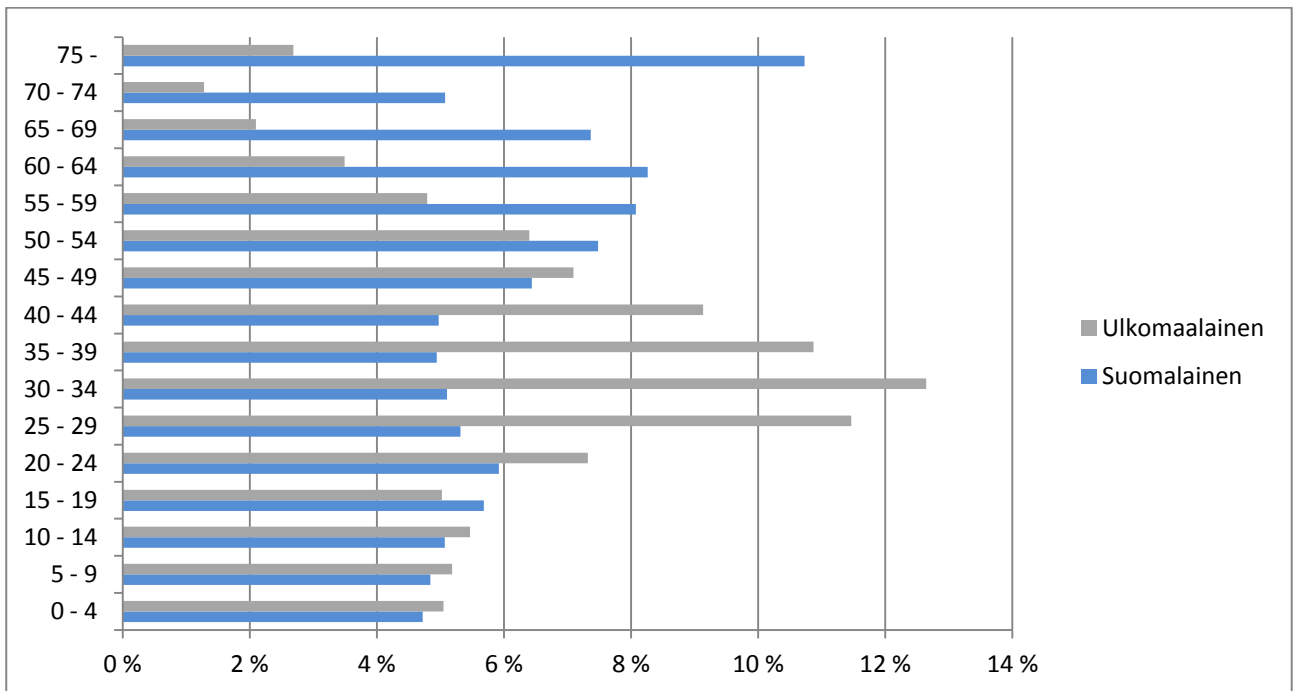

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestörakenne

Kantaväestön ikärakenne on Itä-Suomessa huomattavasti vanhempi kuin ulkomaan kansalaisten. Vuonna 2013 Itä-Suomessa asuvista ulkomaan kansalaisista yli puolet (51,4 %) oli 20–39-vuotiaita eli parhaassa työiässä olevia henkilöitä. Yli 65-vuotiaita ulkomaan kansalaisia on Itä-Suomessa hyvin vähän, vain noin 6 %.

⁶ Työkäisiä ovat kaikki 15–64 vuotiaat. Lähde: Tilastokeskus.

KUVIO 20 Ulkomaalaisväestön ja kantaväestön ikäjakauma Itä-Suomessa 2013

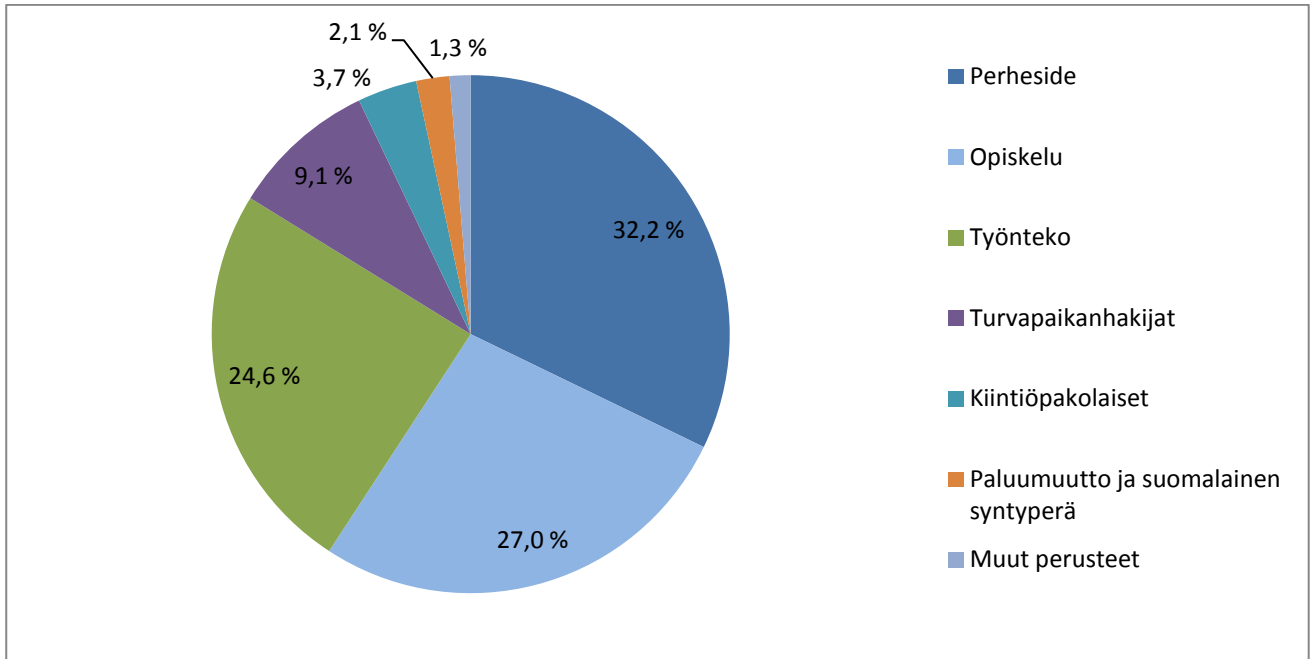

Lähde: Tilastokeskus/StatFin/Väestörakenne

Itä-Suomessa asuvista ulkomaan kansalaisista 50,1 prosenttia oli naisia ja 49,9 prosenttia oli miehiä vuonna 2013. Sukupuolijakauma on siis varsin tasainen.

3.4 Maahanmuuttajien tuloperusteet

KUVIO 21 Myönnetyt oleskeluluvat Suomessa 2013

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Koska myönnetyistä oleskeluluvista ei ole saatavilla alueellista tilastotietoa, tarkastellaan tässä yhteydessä koko maan myönnettyjä oleskelulupia vuodelta 2013. Myönnettyjen oleskelupien syiden oletetaan jakautuvan kutakuinkin samalla tavoin alueellisesti kuin ne jakautuvat valtakunnallisestikin. Vuonna 2013 oleskelulupia myönnettiin Suomessa 20 076 henkilölle⁷. Heistä 32 % sai oleskeluluvan perhesiteen perusteella. Yli puolet (52 %) hakijoista sai oleskeluluvan opiskelun tai työnteon perusteella. Myönnetyistä oleskeluluvista 9 % myönnettiin turvapaikanhakijoille ja 4 % kiintiöpakolaisille. Paluumuuttajia oli 2 % ja muita perusteita 1 %.

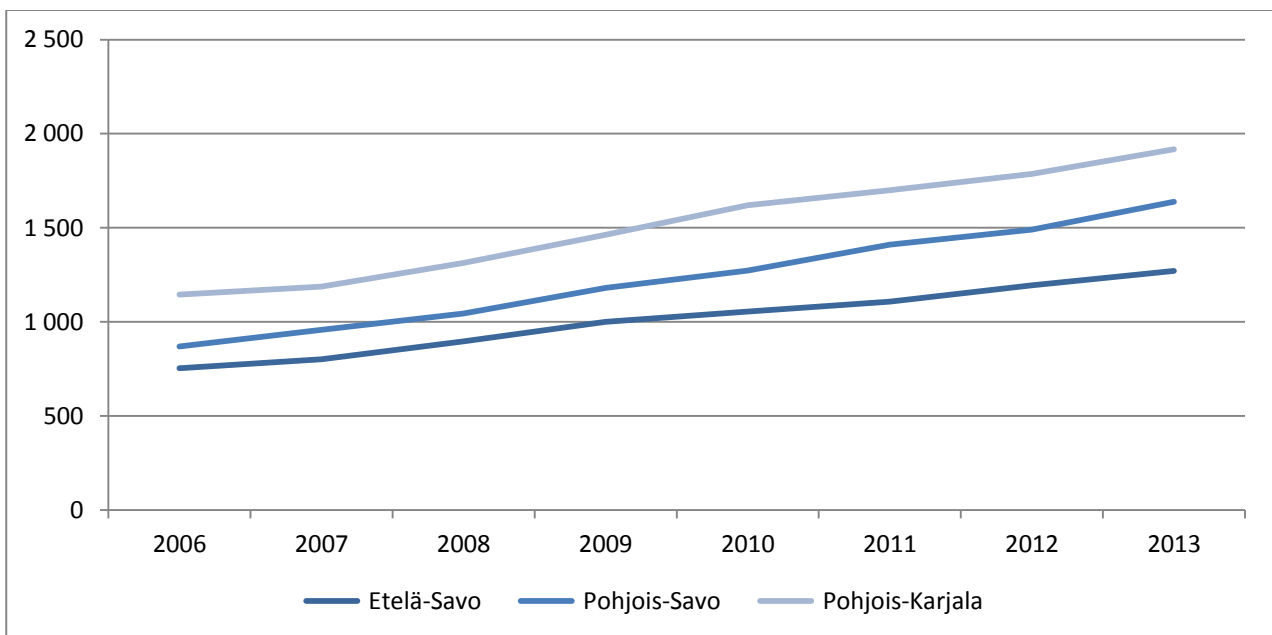
⁷ Lähde: maahanmuuttovirasto

4 ITÄ-SUOMEN ULKOMAALAISVÄESTÖN TYÖLLISYYS

4.1 Ulkomaalaiset työnhakijat Itä-Suomessa

Itä-Suomessa oli vuonna 2013 lähes 5 000 ulkomaalaista työnhakijaa. Heistä 1 918 henkilöä asui Pohjois-Karjalan maakunnassa. Etelä-Savossa asui 1 270 ja Pohjois-Savossa 1 639 ulkomaalaista työnhakijaa. Koska ulkomaalaisten määrä on kasvanut Itä-Suomessa viime vuosien aikana, on tämän vuoksi myös ulkomaalaisten työnhakijoiden määrä kasvanut. Ulkomaalaisten työnhakijoiden määrä on kasvanut vuosittain kaikissa Itä-Suomen maakunnissa.

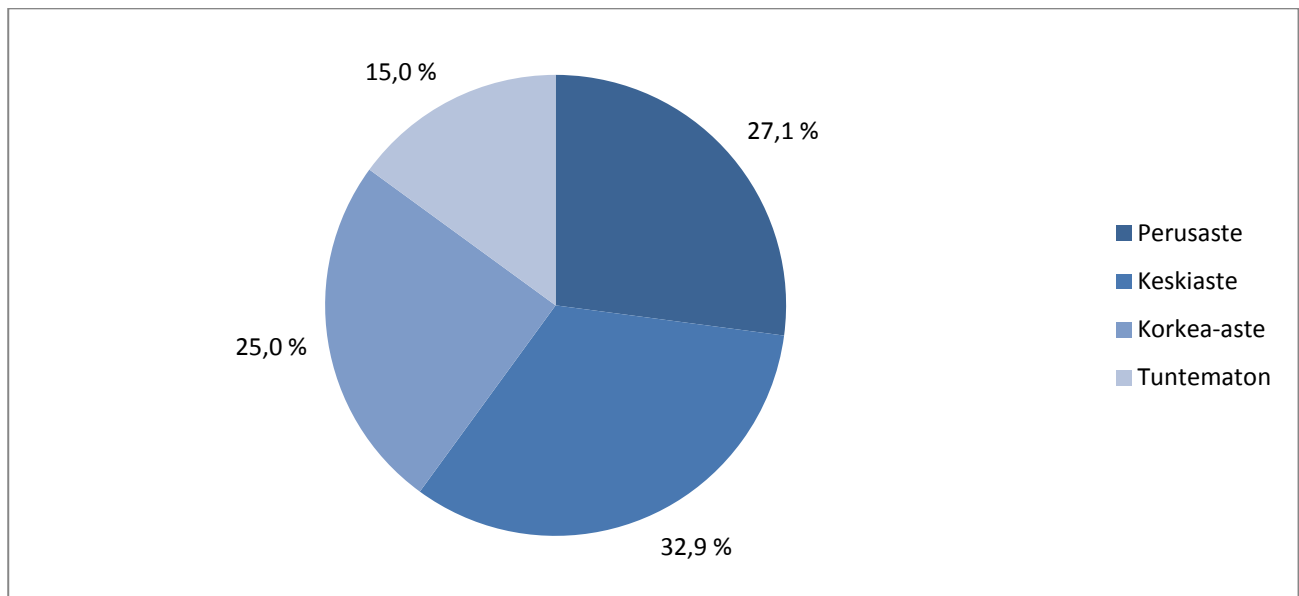
KUVIO 22 Ulkomaalaiset työnhakijat maakunnittain Itä-Suomessa 2013

Lähde: Työnvälitystilasto

Itä-Suomen ulkomaalaisista työnhakijoista neljäsosalla on korkea-asteen tutkinto. Keskiasteen tutkinnon omaavia on noin 33 % ulkomaalaisista työnhakijoista ja perusaste on noin 27 % (kuvio 23).

KUVIO 23 Ulkomaalaisten työnhakijoiden koulutusaste Itä-Suomessa 2013 (vuosikeskiarvo)

Lähde: Työnvälitystilasto

Itä-Suomen ulkomaalaisten työnhakijoiden yleisin ammattiryhmä vuonna 2013 oli muualla luokittelematon työ, johon kuului 1 244 henkeä. Seuraavaksi suurimpia ammattiryhmiä olivat tieteellinen, teknillinen ja taiteellinen työ, palvelutyö sekä teollisuus.

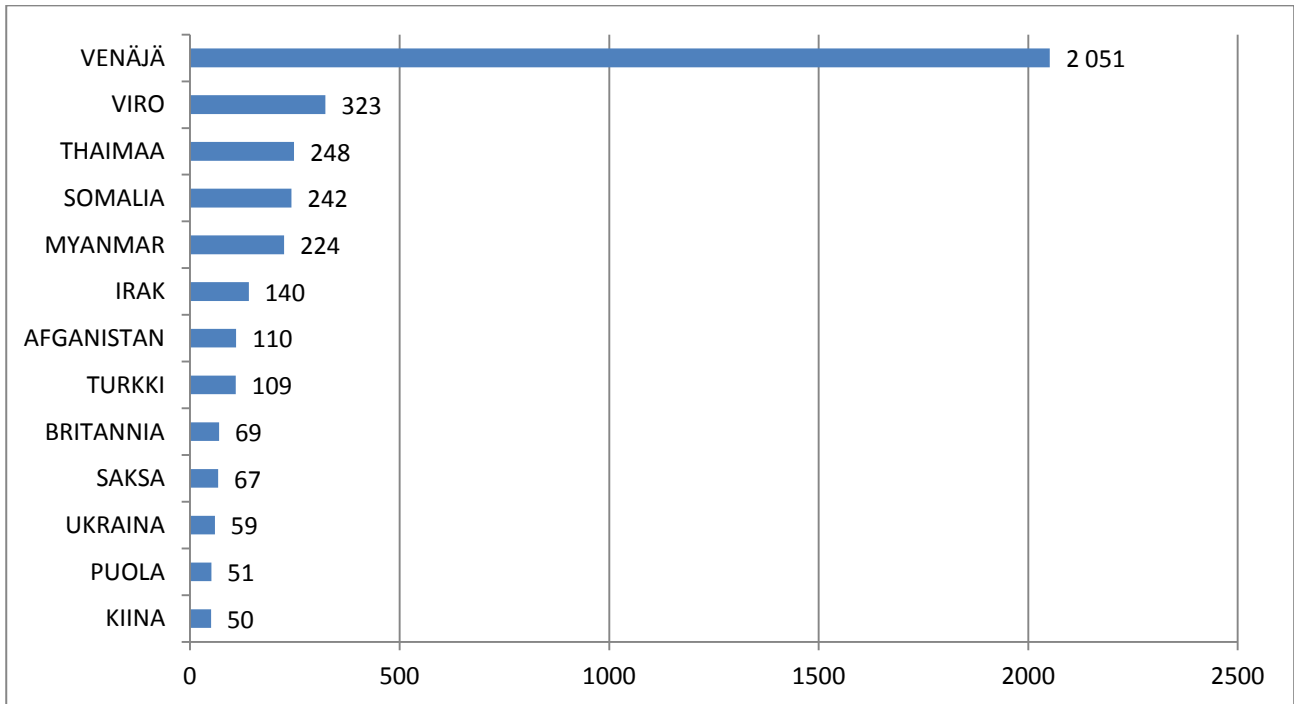
TAULUKKO 4 Ulkomaalaiset työnhakijat ammattiryhmittäin Itä-Suomen maakunnissa 2013

AMMATTIRYHMÄ	Etelä-Savo	Pohjois-Savo	Pohjois-Karjala	Itä-Suomi
0 TIETEELLINEN, TEKNINEN JA TAITEELLINEN TYÖ	179	224	280	683
1 TERVEYDENHUOLTO JA SOSIAALIALA	80	149	138	367
2 HALLINTO- JA TOIMISTOTYÖ, IT-ALAN TYÖ	110	147	176	433
3 KAUPALLINEN TYÖ	102	139	172	413
4 MAA- JA METSÄTALOUSTYÖ, KALASTUSALA	59	73	48	180
5 KULJETUS JA LIIKENNE	36	48	73	157
6 RAKENNUS- JA KAIVOSALA	53	78	53	184
7 TEOLLISUUS: VAATETUS, KONE, PUU,	120	143	183	446
8 MUU TEOLLISUUS JA VARASTOALA	28	48	54	130
9 PALVELUTYÖ	127	238	225	590
X MUUALLA LUOKITTELEMATON TYÖ	376	352	516	1 244
AMMATTIRYHMÄT YHTEENSÄ	1 270	1 639	1 918	4 827

Lähde: Työnvälitystilasto

Selvästi eniten Itä-Suomen ulkomaalaisista työnhakijoista on venäläisiä, joita oli työnhakijoina reilut 2 000 henkilöä vuonna 2013. Seuraavaksi eniten työnhakijoina oli viron, thaimaan ja somalian kansalaisia.

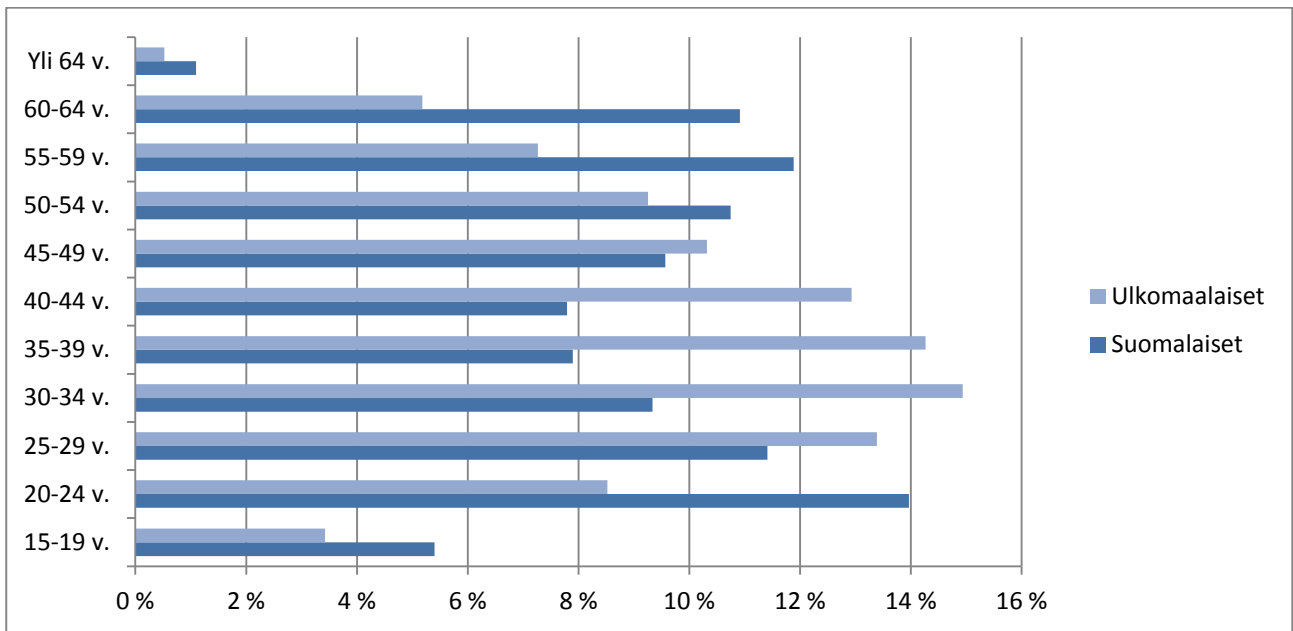
KUVIO 24 Ulkomaalaisten työnhakijoiden yleisimmät kansalaisuudet Itä-Suomessa 2013

Lähde: Työnvälitystilasto

Ulkomaalaiset työnhakijat ovat ikärakenteeltaan kantaväestöä nuorempia. Ulkomaalaisista työnhakijoista noin 66 % on 25–49-vuotiaita, kun vastaavien ikäluokkien osuus kantaväestön työnhakijoista on 46 %.

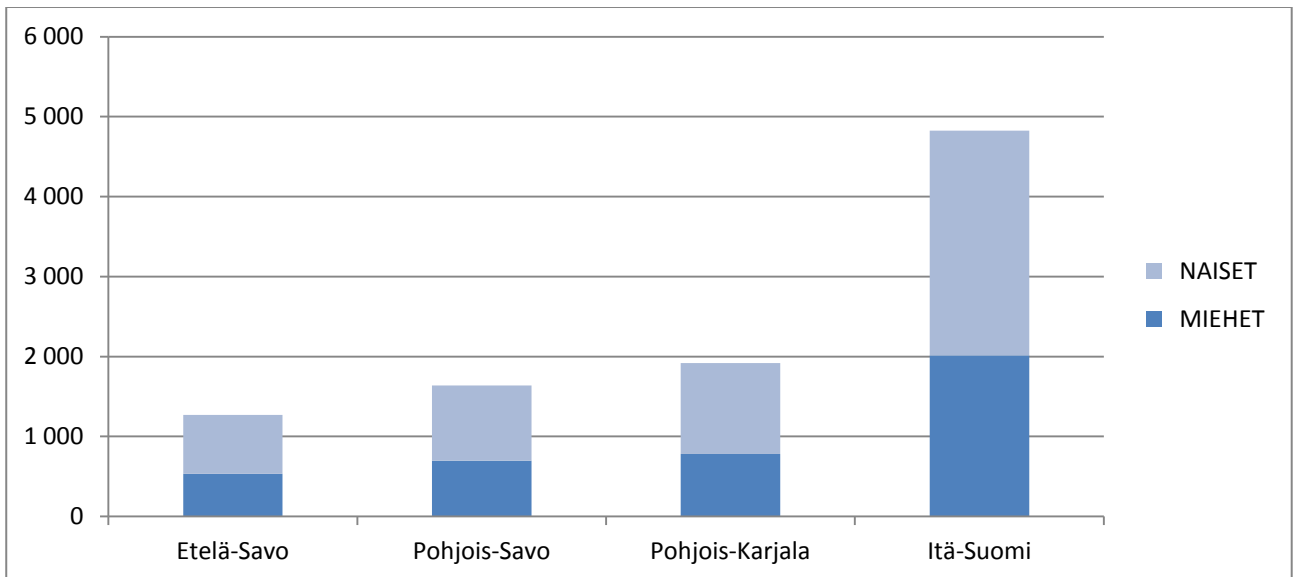
KUVIO 25 Ulkomaalaisten työnhakijoiden ikäjakauma 2013

Lähde: Työnvälitystilasto

Ulkomaalaisina työnhakijoina on enemmän naisia kuin miehiä kaikissa Itä-Suomen maakunnissa, mikä voi johtua naisten heikommasta työllistymisestä.

KUVIO 26 Ulkomaalaiset työnhakijat sukupuolittain 2013

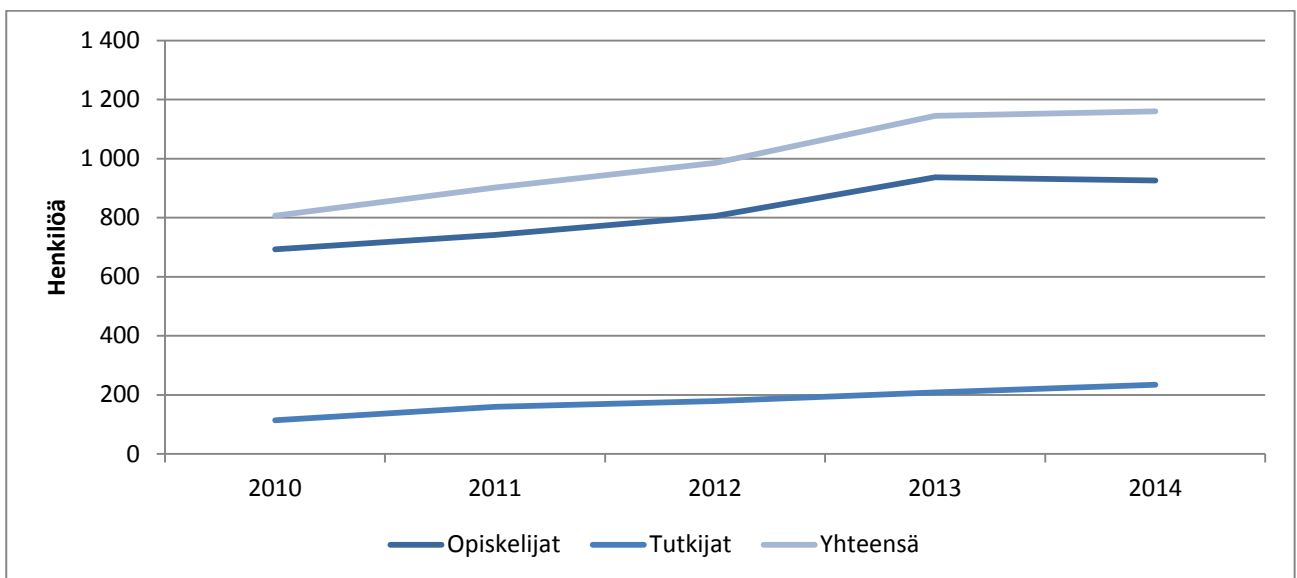
Lähde: Työnvälitystilasto

4.2 Ulkomaalaiset opiskelijat Itä-Suomessa

4.2.1 Ulkomaalaiset opiskelijat Itä-Suomen yliopistossa

Itä-Suomen yliopiston ulkomaalaisten tutkijoiden ja opiskelijoiden määrä on kasvanut vuosittain 2010-luvulla. Keväällä 2014 Itä-Suomen yliopistossa oli noin 900 ulkomaalaista opiskelijaa ja noin 200 ulkomaalaista tutkijaa. Heistä suurin osa (51 %) opiskeli luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunnassa (kuviot 27–28).

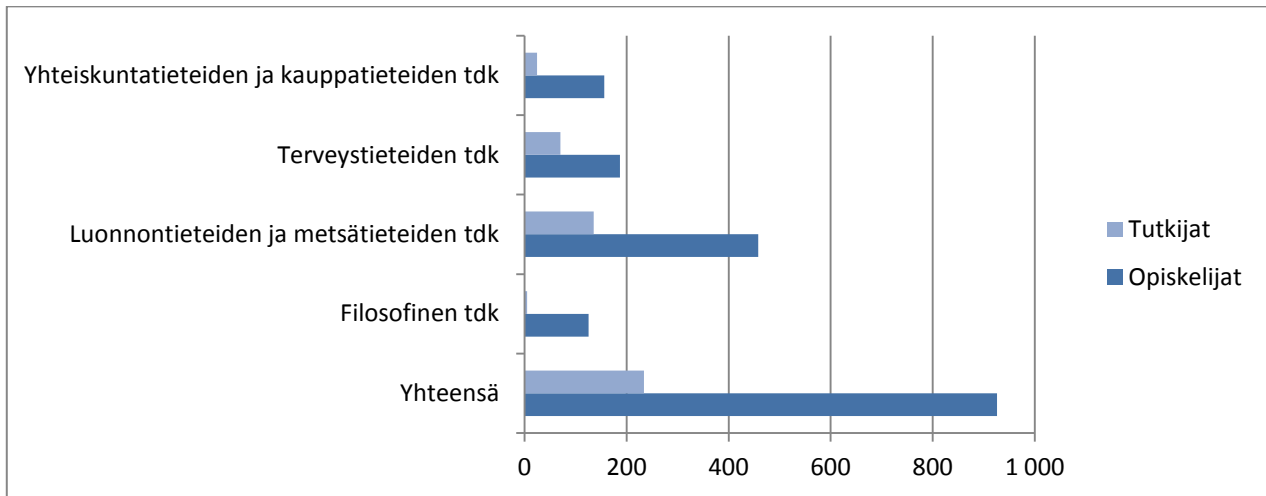
KUVIO 27 Ulkomaalaiset opiskelijat ja tutkijat Itä-Suomen yliopistossa 2010–2014

Lähteet: opiskelijarekisteri/syyslukukausi, henkilöstörekisteri/opiskelijatiedot kevätlukukausi 2014

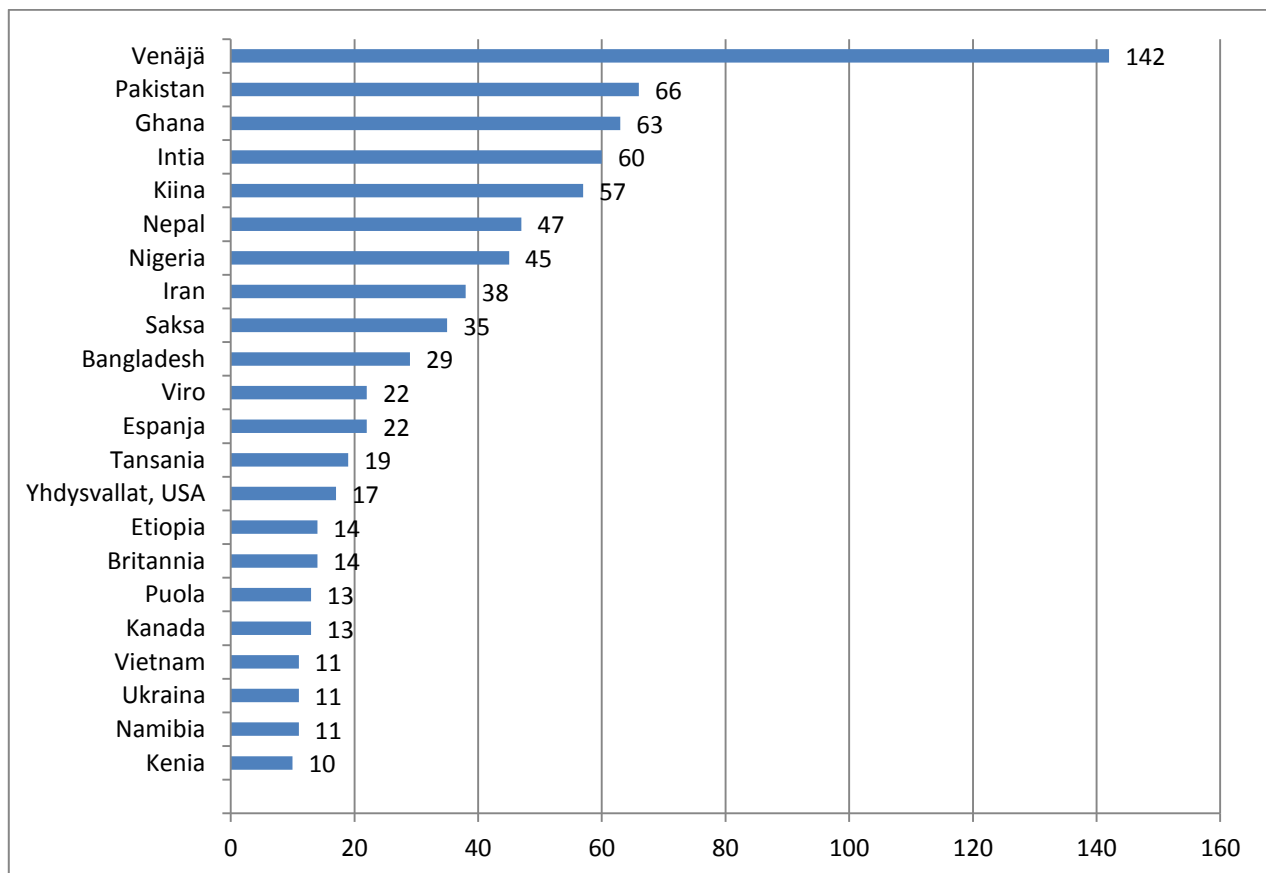
Itä-Suomen yliopistossa on opiskelijoina lähes sadan eri maan kansalaisia. Itä-Suomen yliopiston ulkomaalaisista opiskelijoista suurin osa on venäjän kansalaisia (142 opiskelijaa). Seuraavaksi eniten ulkomaalaisia opiskelijoita tulee Pakistanista (66), Ghanasta (63), Intiasta (60) ja Kiinasta (57).

KUVIO 28 Ulkomaalaiset opiskelijat ja tutkijat tiedekunnittain Itä-Suomen yliopistossa keväällä 2014

Lähteet: opiskelijarekisteri/syyslukukausi, henkilöstörekisteri/opiskelijatiedot kevätlukukausi 2014

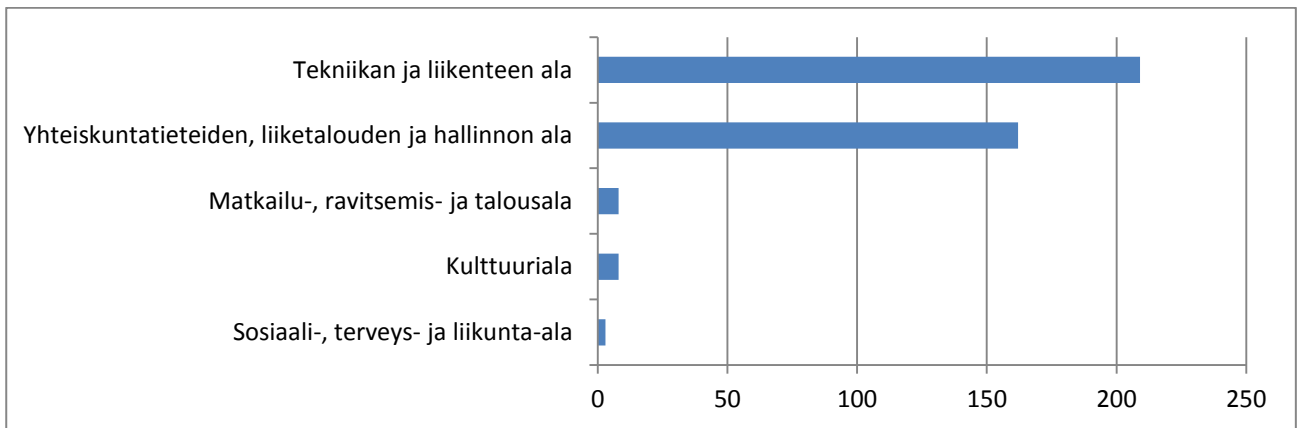
KUVIO 29 Itä-Suomen yliopiston ulkomaalaisten opiskelijoiden yleisimmät kansalaisuudet keväällä 2014

Lähde: Itä-Suomen yliopiston opiskelijarekisteri/kevätlukukausi 2014

4.2.2 Ulkomaalaiset opiskelijat Savonia-ammattikorkeakoulussa

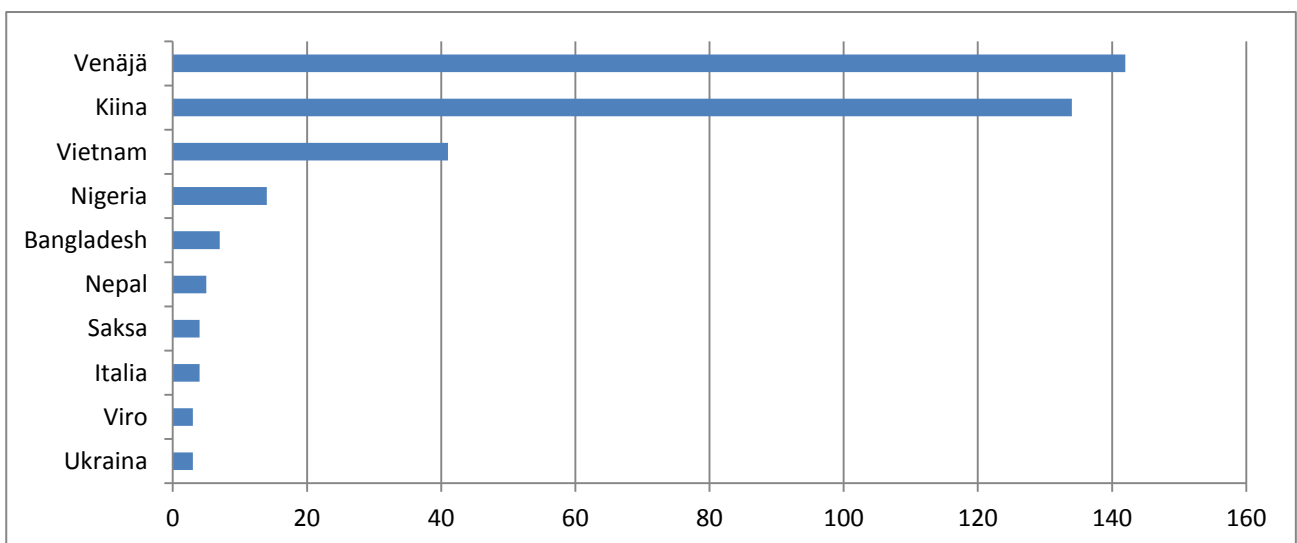
KUVIO 30 Ulkomaalaiset opiskelijat Savonia-ammattikorkeakoulussa (Iisalmi, Kuopio ja Varkaus) keväällä 2014

Lähde: Savonia-ammattikorkeakoulun opiskelijarekisteri

Keväällä 2014 Savonia-ammattikorkeakoulussa opiskeli yhteensä 390 ulkomaalaista opiskelijaa. Heistä suurin osa (noin 54 %) opiskeli tekniikan ja liikenteen alalla. Toiseksi eniten (45 %) ulkomaalaisia opiskelijoita oli yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla. Savonia-ammattikorkeakoulun ulkomaalaisista opiskelijoista suurin osa tulee Venäjältä tai Kiinasta.

KUVIO 31 Savonia-ammattikorkeakoulun (Iisalmi, Kuopio ja Varkaus) ulkomaalaisten opiskelijoiden yleisimmät kansalaisuudet keväällä 2014

Lähde: Savonia-ammattikorkeakoulun opiskelijarekisteri

5 YHTEENVETO

Tässä tilastaselvityksessä tarkasteltiin, keitä Itä-Suomen maahanmuuttajat ovat. Tarkastelun kohteena olivat Itä-Suomen ulkomaalaisväestön määrä, kansalaisuudet, ikärakenne ja tuloperusteet. Lisäksi tarkasteltiin Itä-Suomen ulkomaalaisia työnhakijoita ja opiskelijoita. Itä-Suomen väestö vanhenee ja huoltosuhde heikkenee, minkä vuoksi tulevaisuudessa tarvitaan entistäkin enemmän työperäisiä maahanmuuttajia paikkaamaan alueen työvoimavajetta.

Ulkomaalaisväestön määrä on kasvanut Itä-Suomessa viimeisen kahden vuosikymmenen ajan. Maahanmuutto on keskittynyt pääosin Itä-Suomen suurimpiin kaupunkeihin: Kuopioon, Joensuuhun ja Mikkeliin. Maahanmuutto vaikuttaa positiivisesti Itä-Suomen ikärakenteeseen ja huoltosuhteeseen, sillä luonnollinen väestönkasvu ja kuntien välinen muuttoliike eivät riitä pitämään yllä väestönkasvua Itä-Suomessa. Nuoret maahanmuuttajat jäävät paikkakunnalle asumaan ja työskentelemään sekä perustavat perheitä, mikä parantaa Itä-Suomen ikärakennetta ja huoltosuhdetta.

Iso osa Itä-Suomen maahanmuuttajista on työperäisiä maahanmuuttajia. Maahanmuuttajat ovat pääosin nuorehkoja, työikäisiä henkilöitä ja sen vuoksi erittäin potentiaalista työvoimaa Itä-Suomen alueelle. Suurin osa Itä-Suomen maahanmuuttajista on venäläistaustaisia ja puhuu äidinkielenään venäjää. Myös Itä-Suomen korkeakouluissa opiskelee paljon ulkomaalaisia opiskelijoita, joiden osaamista voidaan hyödyntää Itä-Suomen työmarkkinoilla (esimerkiksi kansainvälisessä kaupassa). Kansainvälistyminen on alueen kehityksen kannalta tärkeää, sillä se parantaa Itä-Suomen alueen houkuttelevuutta yritysten näkökulmasta.

Maahanmuuttajien kotoutuminen Itä-Suomeen on keskeistä, jotta maahanmuuttajat integroituvat hyvin kantaväestöön ja jäävät alueelle pysyvämmiin asumaan. Tämän vuoksi on tärkeää, että mm. koulutukseen, terveydenhuoltoon, työllisyyteen ja asumiseen liittyviä julkisia palveluita kohdennetaan maahanmuuttajille soveltuvina. Erityisesti suomen kielen

taito tärkeää, sillä se parantaa maahanmuuttajien edellytyksiä työllistyä koulutusta vastaaviin töihin ja sopeutua suomalaiseen yhteiskuntaan.

LÄHTEET

Itä-Suomen korkeakoulujen opiskelijarekisterit

Maahanmuuttoviraston oleskelulupatilastot sekä turvapaikka- ja pakolaistilastot (www.migri.fi)

Tilastokeskus/StatFin-tietokantataulukot (www.stat.fi)

TEM/Työnvälitystilasto

LIITTEET

LIITE 1 Kuvioluettelo

KUVIO 1 Väestöllisen huoltosuhteen ennuste2 Itä-Suomen maakunnissa ja Manner-Suomessa 2011–2040.....	3
KUVIO 2 Väestönlisäys Itä-Suomessa 1987–2013.....	4
KUVIO 3 Itä-Suomen väestön ikäjakauma 2011 ja 2030 (ennuste).....	5
KUVIO 4 Etelä-Savon väestön ikäjakauma 2011 ja 2030 (ennuste).....	6
KUVIO 5 Pohjois-Savon väestön ikäjakauma 2011 ja 2030 (ennuste).....	6
KUVIO 6 Pohjois-Karjalan väestön ikäjakauma 2011 ja 2030 (ennuste).....	7
KUVIO 7 Maahanmuutto, maastamuutto ja nettomaahanmuutto Itä-Suomessa 1987–2013.....	8
KUVIO 8 Maahanmuutto, maastamuutto ja nettomaahanmuutto Etelä-Savossa 1987–2013.....	9
KUVIO 9 Maahanmuutto, maastamuutto ja nettomaahanmuutto Pohjois-Savossa 1987–2013.....	9
KUVIO 10 Maahanmuutto, maastamuutto ja nettomaahanmuutto Pohjois-Karjalassa 1987–2013.....	10
KUVIO 11 Nettomaahanmuutto maakunnittain Itä-Suomessa 1987–2013.....	10
KUVIO 12 Ulkomaalaisväestön määrä maakunnittain Itä-Suomessa 2013.....	11
KUVIO 13 Ulkomaan kansalaisten määrä Itä-Suomen maakunnissa 1990–2013.....	12
KUVIO 14 Ulkomaan kansalaisten väestöosuudet (%) Suomessa ja Itä-Suomessa 1990–2013.....	12

KUVIO 15	Ulkomaan kansalaisten osuus Itä-Suomen kunnissa 2013.....	15
KUVIO 16	Maahanmuuttajien kansalaisuudet (%) maanosittain Itä-Suomessa 2013.....	16
KUVIO 17	Suurimmat ulkomaan kansalaisuudet Itä-Suomessa 2013.....	17
KUVIO 18	Suurimpien vieraskielisten lukumäärät Itä-Suomessa 2013.....	18
KUVIO 19	Ulkomaalaisväestön ja kantaväestön ikärakenne Itä-Suomessa 2013.....	19
KUVIO 20	Ulkomaalaisväestön ja kantaväestön ikäjakauma Itä-Suomessa 2013.....	20
KUVIO 21	Myönnetyt oleskeluluvat Suomessa 2013.....	21
KUVIO 22	Ulkomaalaiset työnhakijat maakunnittain Itä-Suomessa 2013.....	22
KUVIO 23	Ulkomaalaisten työnhakijoiden koulutusaste Itä-Suomessa 2013 (vuosikeskiarvo).....	23
KUVIO 24	Ulkomaalaisten työnhakijoiden yleisimmät kansalaisuudet Itä-Suomessa 2013.....	24
KUVIO 25	Ulkomaalaisten työnhakijoiden ikäjakauma 2013.....	25
KUVIO 26	Ulkomaalaiset työnhakijat sukupuolittain 2013.....	25
KUVIO 27	Ulkomaalaiset opiskelijat ja tutkijat Itä-Suomen yliopistossa 2010–2014.....	26
KUVIO 28	Ulkomaalaiset opiskelijat ja tutkijat tiedekunnittain Itä-Suomen yliopistossa keväällä 2014.....	27
KUVIO 29	Itä-Suomen yliopiston ulkomaalaisten opiskelijoiden yleisimmät kansalaisuudet keväällä 2014.....	27
KUVIO 30	Ulkomaalaiset opiskelijat Savonia-ammattikorkeakoulussa (Iisalmi, Kuopio ja Varkaus) keväällä 2014.....	28
KUVIO 3	Savonia-ammattikorkeakoulun (Iisalmi, Kuopio ja Varkaus) ulkomaalaisten opiskelijoiden yleisimmät kansalaisuudet keväällä 2014.....	28

LIITE 2 Taulukkuuettelo

TAULUKKO 1 Maahanmuutto, maastamuutto ja nettomaahanmuutto maakunnittain Itä-Suomessa 2013.....	11
TAULUKKO 2 Itä-Suomen kunnat, joissa eniten ulkomaan kansalaisia 2013.....	13
TAULUKKO 3 Ulkomaan kansalaiset ja heidän osuutensa väestöstä eräissä Itä-Suomen kunnissa ja Suomen suurimmissa kaupungeissa 2013.....	14
TAULUKKO 4 Ulkomaalaiset työnhakijat ammattiryhmittäin Itä-Suomen maakunnissa 2013.....	23